છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

—: પાંચમા ધોરણ માટે :—

"મુખગણિત શિક્ષક"

ભાગ ૬.

ર્વ હક સ્વાધીન

કિંમત ૦-૪-૦

પોસ્ટેજ જુદું

એપ્રિલ

સને ૧૯૨૭.

મી ચોપડીઓ

ટેશન શિક્ષક

ર આના.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ

"મુખગણિત શિક્ષક" વગેરેના કર્તા—શાહપોર—સુરત.

દેશી રાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુકસ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી માટે
મંજુર થએલો અને કેળવણી ખાતાના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

—: પાંચમા ધોરણનો :—

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૬

૮ના ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ નોંધ સાથે, તમામ ગુણોત્તરના
લેખાં ફક્ત ત્રણજ રીતથી ગણી શકાય એવી
નવીન સરળ યુક્તિવાળો.

રચનાર:—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"ડિકટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.
રચનારનું ઠેકાણું:—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

છાપનાર—ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.
છાપવાનું ઠેકાણું—શ્રી "અનાવિલ બંધુ" પ્રી. પ્રેસ રાનપુરી
ભાગળ, ભાજીવાળી પોળ, અનાવિલ લોજ—સુરત.

આવૃત્તિ ૯ મી

સંવત ૧૯૮૩] કિંમત ૦-૪-૦ પોસ્ટેજ જુદું [૧૯૨૭

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળામાં શું શું છે ?

દેશની વ્યાખ્યા, હિંદુસ્તાનની પાછલી હકીકત તથા નામ પાડવાનું કારણ, સીમા, વિસ્તાર, કુદરતી ભાગો, હિંદમાં કેટલી તરેહનાં રાજ્યો છે તે, તથા તેનું ક્ષેત્રફળ, બ્રિટિશ હિંદના રાજકીય ભાગ, દેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, પરદેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, દેશી ખંડીઆ રાજ્યો, પર્વતો, જવા આવવાના માર્ગ, (ઘાટ), પર્વતનાં શિખરો, હવા ખાવાનાં સ્થળો, મેદાનો, ઉચ્ચ પ્રદેશ, ખીણો, રણ, નદીઓ, નદીઓ વિષે વિશેષ હકીકત, નદીની શાખાઓ, પવિત્ર નદીઓ, દોઆબ, નદીઓના મૂળ, ઉત્તરમાંથી, દક્ષિણમાંથી, પૂર્વમાંથી અને પશ્ચિમમાંથી નીકળતી નદીઓ, જળક્ષેપ પ્રદેશ, કિનારા, બંદરો, ભૂશિરો, સમુદ્ર, અખાત, ઉપસાગર, સામુદ્રધુનીઓ, બેટો, દ્વીપકલ્પ, સરોવર, જાત્રાનાં ઠેકાણાં, જૈન, પારસી, મુસલમાન, ને શીખનાં જાત્રાના સ્થળ. ચારે દિશામાં આવેલાં જાત્રાનાં સ્થળ, રણક્ષેત્રો, છાવણીઓ, આબોહવા, હવા ને તેની લોક પર તથા પાક પર અસર, તાપ, ટાઢ, વરસાદ, મુખ્ય પેદાશ, ખેતીની પેદાશ, વનસ્પતિ પેદાશ, ખનીજ પેદાશ, પ્રાણી પેદાશ, પ્રાણીઓ, મુખ્ય ધંધા, મુખ્ય ઉદ્યોગ, ભાષા, ધર્મો, હુન્નર, રાજ્ય વ્યવસ્થા, ગવર્નરોની દેખરેખ નીચેનાં દેશી રાજ્યો; રજપુત, મરેઠી, મુસલમાની, શીખ ને જાટ લોકોનાં રાજ્યો; ઉપજ, ખરચ, લશ્કર, યુનિવર્સિટી, ભૂતળ, મોટી સડકો. વાઇસરોયની દેખરેખ નીચેનાં રાજ્યો, દરેક રાજકીય ભાગમાં આવેલાં પ્રખ્યાત સ્થળો પ્રખ્યાતિ સાથે, વિવિધ રસિક પ્રશ્નો, પરીક્ષક પ્રશ્નો.

કિંમત ચાર આના.

પ્રકરણ ૧.

મનાયત્ન ૧.

નીચેની સંખ્યાના ગુણોત્તર કાઢો.

રૂપીઓ : બે આની	રૂપીઓ : ૩ પાઇ	આનો : ૨ ઊપઆના
રૂપીઓ : ૧૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨૫ બદામ	આનો : ૧૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ સુ૦ પૈસ	રૂપીઓ : ૪ ઊપઆના	આનો : ૧૦ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ દોકડા	રૂપીઓ : ૨ પાઇ	આનો : ૦॥ સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : ૮ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧ દોકડા	આનો : ૧ પાઇ
રૂપીઓ : ૧૬ પાઇ	રૂપીઓ : ૫/૬ દોકડા	આનો : ૧ ઊપઆનો
રૂપીઓ : ૧ આનો	રૂપીઓ : ૨/૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૬। બદામ
રૂપીઓ : ૬। દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૧૫ આના	આનો : ૫ બદામ
રૂપીઓ : ૫ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૫/૧૨ દોકડા	આનો : ૦। સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : ૫ દોકડા	રૂપીઓ : ૧/૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૦॥ પાઇ
રૂપીઓ : ૪ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧/૧૫ આના	આનો : ૬/૧૫ ઊપઆના
રૂપીઓ : ૮ પાઇ	રૂપીઓ : ૪/૫ પાઇ	આનો : ૧૦/૩ બદામ
રૂપીઓ : ૬/૧૫ આના	રૂપીઓ : ૧ ઊપઆનો	આનો : ૦॥ ઊપઆનો
રૂપીઓ : ૧/૩ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૦॥ પાઇ	આનો : ૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦/૩ દોકડા	રૂપીઓ : ૫ બદામ	આનો : ૦। પાઇ
રૂપીઓ : ૬ પાઇ	રૂપીઓ : ૦। સુ૦ પૈસો	આનો : ૦। ઊપઆનો
રૂપીઓ : ૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૪૫ આના	આનો : ૨૫ વીસવાસી
રૂપીઓ : ૨ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૨/૬ સુ૦ પૈસો	આનો : ૧/૨ પાઇ
રૂપીઓ : ૪ પાઇ	રૂપીઓ : ૧/૧૦ દોકડા	આનો : ૧ બદામ
રૂપીઓ : ૧ પૈસો	આનો : ૧ અધેલો	આનો : ૫/૬ બદામ

આનો : ૨/૧૫ ઉપઆના	પૈંડ : ૦॥। પેની	શેર : ૪ રૂ. ભાર
આનો : ૫/૧૬ અદામ	પૈંડ : ૯/૩ ફાર્ધિંગ	મણ : ૫ શેર
આનો : ૧/૧૫ ઉપઆનો	શિલિંગ : ૧॥ પેન્સ	મણ : ૨॥ શેર
આનો : ૧ ઉ૦ઉ૦ આ	શિલિંગ : ૬/૫ પેન્સ	મણ : ૧। શેર
આનો : વીસંવાસી	શિલિંગ : ૧ પેની	મણ : શેર ૦॥=
આનો : ૨/૪૫ ઉપઆના	શિલિંગ : ૦॥। પેની	મણ : શેર ૦।-
આનો : ૫/૧૮ અદામ	શિલિંગ : ૩/૫ પેની	મણ : ૦। શેર
પૈંડ : ૨॥ શિલિંગ	શિલિંગ : ૨ ફાર્ધિંગ	એકર : ૨॥ ગુંઠા
પૈંડ : ૨ શિલિંગ	શિલિંગ : ૨/૫ પેની	એકર : ૧। ગુંઠા
પૈંડ : ૧ શિ. ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૧॥ ફાર્ધિંગ	એકર : ૧૦ આના
પૈંડ : ૧। શિલિંગ	શિલિંગ : ૩/૧૦ પેની	એકર : ૨॥ આના
પૈંડ : ૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૧ ફાર્ધિંગ	એકર : ૪ ગુંઠા
પૈંડ : ૧૦ પેન્સ	શિલિંગ : ૦॥। ફાર્ધિંગ	એકર : ૨ આના
પૈંડ : ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૦॥ ફાર્ધિંગ	માઇલ : ફર્લાંગ
પૈંડ : ૭॥ પેન્સ	શિલિંગ : ૩/૨૫ પેની	માઇલ : ૦॥ ફર્લાંગ
પૈંડ : ૬ પેન્સ	શિલિંગ : ૧/૧૦ પેની	માઇલ : ૦। ફર્લાંગ
પૈંડ : ૫ પેન્સ	શિલિંગ : ૧/૨૦ પેની	માઇલ : ૫ પોલ
પૈંડ : ૩॥ પેન્સ	શિલિંગ : ૩/૧૬ ફાર્ધિંગ	માઇલ : ૧। પોલ
પૈંડ : ૨॥ પેન્સ	શિલિંગ : ૩/૮૦ પેની	માઇલ : પોલ
પૈંડ : ૧૨/૫ પેન્સ	શિલિંગ : ૧/૩૦ પેની	ફર્લાંગ : ૫ પોલ
પૈંડ : ૨ પેન્સ	શેર : નવટાંક	ફર્લાંગ : ૨॥ પોલ
પૈંડ : ૧ પેની	શેર : અધોળ	ફર્લાંગ : ૧। પોલ
પૈંડ : ૩॥। ફાર્ધિંગ	શેર : ૧। રૂ. ભાર	રૂડ : ૫ પોલ

રૂડ : ૨॥ પોલ
રૂડ : ૧॥ પોલ
માણી : ૧॥ મણ
માણી : ૦॥। મણ
માણી : ૧૫ શેર
માણી : ૭॥ શેર
માણી : શેર ૧॥।=
માણી : ૪ શેર
માણી : ૨ શેર
માણી : ૧॥ શેર
ગ્રોસ : ૧॥ ડઝન
ગ્રોસ : ૦॥। ડઝન
ડઝન : ૧॥ નંગ
ડઝન : ૦॥। નંગ

એપૉથીકરી તોલ

પૌંડ : ૧॥ ઔંસ
પૌંડ : ૦॥। ઔંસ
પૌંડ : ૩ ડ્રામ
પૌંડ : ૧॥ ડ્રામ

ટ્રોય વજનનું તોલ

પૌંડ : ૧॥ ઔંસ
પૌંડ : ૦॥। ઔંસ
પૌંડ : ૭॥ પેનીવેટ
પૌંડ : ૩॥ પેનીવેટ
પૌંડ : ૨॥ પેનીવેટ
પૌંડ : ૨ પેનીવેટ
પૌંડ : ૧ પેનીવેટ
પૌંડ : ૧૮ ગ્રેન
તોલો : ૦॥। માસો
તોલો : ૦॥ માસો
તોલો : વાલ
તોલો ૧॥ રતી
વર્ષ : ૧॥ માસ
વર્ષ : ૦॥। માસ
વર્ષ : ૩૬ દિવસ
વર્ષ : ૧॥ દિવસ
ફુટ : ૧॥ ઇંચ
ફુટ : ૦॥। ઇંચ
કળશી : ૨ મણ
કળશી : મણ
કળશી : ૦॥ મણ
કળશી : ૦। મણ
કળશી : ૨॥ શેર
કળશી : ૨ શેર
કળશી : ૧॥ મણ ૪શેર
ગદિઆણો : ૨ વાલ
ગદિઆણો : વાલ
ગદિઆણો : ૦॥ વાલ
ગદિઆણો : ૦॥। રતી

એવોર્ડુપોઇઝ વજનનુ

પૌંડ : ૨ ઔંસ
પૌંડ : ઔંસ
પૌંડ : ૦॥ ઔંસ
પૌંડ : ૦। ઔંસ
પૌંડ : ૧ ડ્રામ
ફરો : ૨ પાયલી
ફરો : પાયલી
ફરો : ૦॥ પાયલી
ફરો : ૦। પાયલી
ફરો : ૦। શેર
ખાંડી : ૨॥ મણ
ખાંડી : ૧। મણ
ખાંડી : ૧૫ શેર
ખાંડી : ૧૨॥ શેર
ખાંડી : શેર ૩)=
ખાંડી : ૨ મણ
ખાંડી : ૨॥ શેર
ખાંડી : ૨ શેર
ખાંડી : ૧॥ શેર
ભાર : ૧। ધડી

ભાર	:	૧। મણ	રીમ	:	૨ તાવ	સેંકડો	:	૬। નંગ
ભાર	:	૦॥ મણ	રીમ	:	૧॥ તાવ	સેંકડો	:	૧૦ નંગ
ભાર	:	૧૫ શેર	ગજ	:	૩ તસુ	હજાર	:	૧૨૫ નંગ
ભાર	:	૩॥ શેર	ગજ	:	૧॥ તસુ	હજાર	:	૬૨॥ નંગ
ભાર	:	૨ ધડી	ગજ	:	૦॥ તસુ	હજાર	:	૩૧। નંગ
ભાર	:	૪ શેર	ગજ	:	૦॥ આંગળ	હજાર	:	સેંકડો
ભાર	:	૩ શેર	વીંધુ	:	૨॥ વસા	ગાંસડી	:	૧। રીમ
ટાંક	:	૩ રતી	વીંધુ	:	૧। વસા	ગાંસડી	:	૧૨॥ ઘા
ટાંક	:	૧॥ રતી	વીંધુ	:	૧૨॥ કાઠી	ગાંસડી	:	૬। ઘા
ટાંક	:	૦॥ રતી	વીંધુ	:	૬। કાઠી	ગાંસડી	:	૧ રીમ
ટાંક	:	૬ આના	વીંધુ	:	૨ વસા			
ટાંક	:	૧॥ આના	વસા	:	૨॥ વસા	એડીઉં	:	૪ મણ
કોડી	:	૨॥ નંગ	વસા	:	૧। કાઠી	એડીઉં	:	૨ મણ
કોડી	:	૧। નંગ	ગાલ્લી	:	૩॥ મણ	એડીઉં	:	મણ
ઘા	:	૩ તાવ	ગાલ્લી	:	૭૫ શેર	એડીઉં	:	૦॥ મણ
ઘા	:	૧॥ તાવ	ગાલ્લી	:	૩૭॥ શેર	એડીઉં	:	૫ શેર
ઘા	:	૦॥ તાવ	ગાલ્લી	:	૧૮॥ શેર	એડીઉં	:	૧૨.૮ શેર
રીમ	:	૨॥ ઘા	ગાલ્લી	:	૩ મણ	એડીઉં	:	૪ શેર
રીમ	:	૧। ઘા	ગાલ્લી	:	૫ શેર	તોલો	:	૪ વાલ
રીમ	:	૧૫ તાવ	મહીનો	:	૩॥ દવિસ	તોલો	:	૨ વાલ
રીમ	:	૭॥ તાવ	મહીનો	:	૩ દિવસ	તોલો	:	૧ વાલ
રીમ	:	૨ ઘા	સેંકડો	:	૧૨॥ નંગ	તોલો	:	૦॥ વાલ

મનોયત્ન ૨.

૧) શેરના રૂ. ભાર કેટલા ?
૨) શેર : રૂા. ભાર.
૩) મણના રૂા. ભાર કેટલા ?
૪) મણના નવટાંક કેટલા ?
૫) મણ : રૂા. ભાર.
૬) મણ : નવટાંક.
૭) મણના શેર કેટલા ?
૮) ખાંડીના શેર કેટલા ?
૯) ભારના શેર કેટલા ?
૧૦) કળશીના શેર કેટલા ?
૧૧) ગાલ્લીના શેર કેટલા ?
૧૨) બેડીઆના શેર કેટલા ?
૧૩) ગદિઆણાની રતી કેટલી ?
૧૪) માસાની રતી કેટલી ?
૧૫) માણી : શેર
૧૬) કળશી : શેર
૧૭) ખાંડી : શેર
૧૮) ભાર : શેર
૧૯) ગાલ્લી : શેર
૨૦) બેડીઉં : શેર
૨૧) વર્ષના દિવસ કેટલા ?
૨૨) વર્ષ : દિવસ
૨૩) શેર : ખાંડી
૨૪) કેટલા શેરની માણી ?
૨૫) કેટલી રતીનો તોલો ?
૨૬) કેટલી રતીનો માસો ?
૨૭) કેટલી રતીનો ગદિઆણો ?
૨૮) શેરના નવટાંક કેટલા ?
૨૯) શેરના અધોળ કેટલા ?
૩૦) મણની પાંચશેરી કેટલી ?
૩૧) મણની અઢીશેરી કેટલી ?
૩૨) મણની સવાશેરી કેટલી ?
૩૩) મણના અધોળ કેટલા ?
૩૪) ૩૬ દિવસ : ૧ વર્ષ
૩૫) ૫ ગુંઠા : એકર
૩૬) ૫ પોલ : માઇલ
૩૭) ૦ાા મણ : બેડીઉં
૩૮) ૧ાા રતી : તોલો
૩૯) ૬૪ શેર : કળશી
૪૦) કળશીની બશેરી કેટલી ?
૪૧) ૭૫ શેર : ગાલ્લી
૪૨) ૨ વસા : વીંઘુ
૪૩) ગાલ્લીમાં ૫ શેર કેટલીવાર
૪૪) ગાલ્લી : ૫ શેર

૪૫) ૨ ધા : રીમ
૪૬) રીમ : ૨ ધા
૪૭) બેડીઆની ૫ શેરી કેટલી ?
૪૮) ભાર : મણુ
૪૯) કળશી : બેડીઉં
૫૦) ગાસ્રી : ખાંડી
૫૧) ક્રાઉન : પૌંડ
૫૨) પૌંડના ક્રાઉન કેટલા ?
૫૩) વર્ષ : ૧ાા દિવસ
૫૪) ૧ાા ખાંડી : ૭ાા શેર
૫૫) ૧ા ભાર : ૧ાા મણુ
૫૬) ૧ ગજ : ૦ાા તસુ
૫૭) ૩ અધોળ : ૧ાા મણુ
૫૮) ૨ાા નવટાંક : ૨ાા મણુ
૫૯) ૨ા ગાસ્લી ; ૧૧ા શેર
૬૦) ૧ા પૌંડ : ૧ા શિલિંગ
૬૧) કેટલા ફાર્થિંગ હોય તો શિલિંગ થાય ?
૬૨) નીચેના રૂપીઆની કિંમત કહો.

$\frac{૧}{૨}$, $\frac{૧}{૩}$, $\frac{૧}{૪}$, $\frac{૧}{૫}$, $\frac{૧}{૬}$, $\frac{૧}{૮}$, $\frac{૧}{૧૦}$, $\frac{૧}{૧૨}$, $\frac{૧}{૧૬}$, $\frac{૧}{૨૦}$, $\frac{૧}{૨૪}$, $\frac{૧}{૨૫}$, $\frac{૧}{૩૨}$,
$\frac{૧}{૪૦}$. $\frac{૧}{૪૮}$. $\frac{૧}{૫૦}$, $\frac{૧}{૬૪}$, $\frac{૧}{૮૦}$, $\frac{૧}{૯૬}$, $\frac{૧}{૧૦૦}$, $\frac{૧}{૧૨૮}$, $\frac{૧}{૧૯૨}$, $\frac{૧}{૨૦૦}$

૬૩) $\frac{૧}{૨}$, $\frac{૧}{૩}$, $\frac{૧}{૪}$, $\frac{૧}{૫}$, $\frac{૧}{૬}$, $\frac{૧}{૮}$, $\frac{૧}{૧૨}$, $\frac{૧}{૧૬}$, $\frac{૧}{૨૦}$, $\frac{૧}{૨૪}$, $\frac{૧}{૨૫}$, $\frac{૧}{૪૦}$, $\frac{૧}{૪૮}$, $\frac{૧}{૫૦}$, $\frac{૧}{૧૦૦}$, આનાની કિંમત કહો.
૬૪) ૪ાા પૌંડમાં ૨ાા પૌંડ ઉમેરતાં જે જવાબ આવે તેનું ૭ શિલિંગ ૩ પેન્સ સાથે ગુણોત્તર શું ?
૬૫) રૂ. ૩ાા≈ાા માંથી રૂ. ૦) ૦ાા બાદ કરો અને જે બાકી રહે તેનું રૂ. ૦ાા≈ની સાથે ગુણોત્તર શું ?
૬૬) ૭ાા×૭ાા નું ૨ાા×૨ાા સાથે ગુણોત્તર શું ?
૬૭) ૧ાા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૮ ?
૬૮) ૨ શેર ને કેટલા નવટાંકનું ગુણોત્તર ૮ ?
૬૯) નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?

૭૦) ગાંસડી ને કેટલા રીમનું ગુણોત્તર ૧૦ ?

૭૧) સેંકડો ને કેટલા નંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?

૭૨) ૩ નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૪}$?

૭૩) ૧૧ રૂપીઓ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૮ ?

૭૪) કેટલા આનાને રૂપીઆનું ગુણોત્તર ૧૨ ?

૭૫) ૩ રૂપીઆને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૪૮ ?

૭૬) કેટલા તોલા ને ૮ ગદિઆણાનું ગુણોત્તર ૧૬ ?

૭૭) કેટલી કળશી ને ૪ ભારનું ગુણોત્તર ૨ ?

૭૮) ૫ રૂપીઆ ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૧૯૨ ?

૭૯) ૭ શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?

૮૦) ૭ પેન્સ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૯૬}$?

૮૧) ૩૨ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?

૮૨) એડીઉં ને કેટલા શેરનુ ગુણોત્તર ૪૦ ?

૮૩) કેટલા મણ ને ૫ નવટાંકનું ગુણોત્તર ૩૨૦ ?

૮૪) ૫ શેર ને કેટલી ખાંડીનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૯૬૦}$?

૮૫) કેટલા ગ્રોસ ને ૨૪ ડઝનનું ગુણોત્તર ૨ ?

સૂચના—૮૬ થી ૯૫ સવાલના જવાબ અનેક આવશે ?

૮૬) કેટલા રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૪ ?

૮૭) કેટલા મણને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?

૮૮) કેટલાં એડીઆં ને કેટલી કળશીનું ગુણોત્તર ૮ ?

૮૯) કેટલા આના ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૧૨ ?

૯૦) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧૬ ?

૯૧) કેટલા તોલા ને કેટલા વાલનું ગુણોત્તર ૮ ?
૯૨) કેટલી ગાલ્લી ને કેટલા મણનું ગુણોત્તર ૩૦ ?
૯૩) કેટલી ખાંડી ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ !
૯૪) કેટલા પૌંડ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
૯૫) કેટલા શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?

પ્રકરણ ૨. કસર.

વ્યવહારમાં પદાર્થોની કિંમતની આપ લે ચલણી નાણાંથી કરવામાં આવે છે. નાણામાં હલકામાં હલકું નાણું પાઇ છે. ૦ાા પાઈથી ઉપરાંત થાય તો આખી ગણી લેવામાં આવે છે, પણ ૦ાા પાઇથી ઓછી થાય તો છોડી દેવામાં આવે છે.

હિસાબ દોકડા, બદામ, વીસવાસીથી ગણવામાં આવે છે. તેમાં પણ ઉપર મુજબ કસર મૂકવી. જવાબ દોકડા, બદામ અને વીસવાસીમાં ન માંડતાં તેનું નાણું કરી રૂપીઆ, આના, પાઈમાં માંડવો.

પ્રકરણ ૩.

તમામ ગુણોત્તરમાં લાગુ પડતી કુંચીઓ.

૧) ભારે પરિમાણ ઉપરથી હલકા પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીતઃ—

ભારે પરિમાણની કિંમતને, ભારે પરિમાણ અને હલકા પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા, ભાગાકાર ભારે પરિમાણ કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે દા. ૧) રૂા૦ ૨૫ા એ તોલો તો ૪ વાલનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂા. ૨૫ા ને ભારે પરિમાણ તોલો અને હલકા પરિમાણ ૪ વાલના ગુણોત્તર ૮ એ ભાગ્યા. ૨૫ા÷૮ એટલે ૨૫ા×$\frac{૧}{૮}$=૫૧ આના=રૂ. ૩)≡ જવાબ આવ્યો. (૨૫ા રૂપીઆને $\frac{૧}{૮}$થી ગુણવા અથવા ૨૫ા ને $\frac{૧}{૮}$* રૂપીઆએ ગુણવા એ બરોબર છે. હવે $\frac{૧}{૮}$ રૂપીઓ એટલે બે આના, માટે ૨૫ા×૨ આના=૫૧ આના=રૂ. ૩)≡) દા. ૨) રૂ. ૬૩) ગાલ્લી તો ૧૨ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂ. ૬૩) ને ભારે પરિમાણ ગાલ્લી અને હલકા પરિમાણ ૧૨ શેરના ગુણોત્તર ૧૦૦ એ ભાગ્યા. ૬૩÷૧૦૦= ૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩ દોકડા=રૂા. ૦ા≈ ૦ા દોકડો જવાબ. (૬૩ રૂપીઆ ×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$=$\frac{૬૩}{૧૦૦}$ રૂા. $\frac{૧}{૧૦૦}$ રૂપીઆ=૧ દોકડો માટે ૬૩×૧=૬૩ દોકડા=રૂ. ૦ા≈ ૦ા દોકડો)

દા. ૩) ૭ા ખાંડીના ૫૨ા રૂપીઆ તો ૩૦ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂ. ૫૨ા ને, ભાર પરિમાણ ૭ા ખાંડી

---

*ગુણોત્તર એ સાદી સંખ્યા છે. છતાં આ રીતમાં તેને વિશેષ (પરિમાણવાળી) સંખ્યા ગણી લેવામાં આવે છે માટે પહેલી સંખ્યા જે વિશેષ સંખ્યા છે તેને સાદી સંખ્યા ગણી લેવી જોઇએ. કારણ સ્પષ્ટ છે જેમકે ૫ રૂપીઆ ×૨=૧૦ રૂપીઆ અથવા ૫×૨ રૂપીઆ ૧૦ રૂપીઆ છે.

અને હલકા પરિમાણ ૩૦ શેરના ગુણોત્તર ૨૦૦ એ ભાગ્યા. ૫રા÷૨૦૦=૨૬। દોકડા. કારણ રૂપીઆનો ૨૦૦ મો ભાગ ૦॥ દોકડો છે, માટે ૫રા×૦॥=૨૬। દોકડા=રૂ. ૦। ૧। દોકડો જવાબ.

૨) હલકા પરિમાણ ઉપરથી ભારે પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીતઃ—

હલકા પરિમાણની કિંમતને, હલકા પરિમાણ અને ભારે પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર હલકા પરિમાણના કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે દા. ૧) રૂ. ૦)=॥ નું ૧। શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨॥ આનાને, હલકા પરિમાણ ૧। શેર અને ભારે પરિમાણ મણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨}$ થી ભાગ્યા. ૨॥ આના÷$\frac{૧}{૩૨}$ =૨॥ આના×૩૨=૮૦ આના=રૂ. ૫) જવાબ. અથવા ૨॥×૩૨ આના= ૨॥×૨ રૂપીઆ=૫ રૂપીઆ.

દા. ૨) રૂ. ૦)=। નું શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨। આનાને, હલકા પરિમાણ શેર અને ભારે પરિમાણ મણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૪૦}$થી ભાગ્યા. ૨।÷$\frac{૧}{૪૦}$=૨। આના×૪૦=૯૦ આના=રૂ. ૫॥= જવાબ.

દા. ૩) ૭॥ શેરના ૬ આના ૩ ખાંડીનું શું ?

હલકાના પરિમાણની કિંમત ૬ આનાને, હલકા પરિમાણ ૭॥ શેર અને ભારે પરિમાણ ૩ ખાંડીના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨૦}$ થી ભાગ્યા તો ૬ આના÷$\frac{૧}{૩૨૦}$=૬ આના×૩૨૦=૧૯૨૦ આના=રૂ. ૧૨૦ અથવા ૬×૧૨૦ આના=૬×૨૦ રૂપીઆ=૧૨૦ રૂપીઆ જવાબ.

૩) કિંમત ઉપરથી વજન કાઢવાની રીત.

જેટલું વજન આપ્યું હોય અને જેટલી કિંમતનું લેવું હોય

તે બેનો ગુણાકાર કરવો, પછી તે ગુણાકારને આપેલી કિંમતે ભાગવાથી જવાબ આપેલા વજનની જાતનો આવશે.

દા. ૧) રૂ. ૪૫માં ૧॥ ગાહ્લી મક મળે તો રૂ. ૩)માં કેટલા આવશે ? ૧॥×૩=૪॥. ૪॥÷૪૫=$\frac{૧}{૧૦}$ ગાહ્લી=૩ મણ જવાબ.

દા. ૨) રૂ. ૭૨નું ૧॥ કળશી તો રૂ. ૬)નું કેટલું ? ૧॥×૬=૯. ૯÷૭૨=$\frac{૧}{૮}$ કળશી=૨ મણ જવાબ.

દા. ૩) રૂ. ૦॥ના ૨૧ નંગ તો રૂ ૪)ના કેટલાં ? ૨૧×૪=૮૪ ૮૪÷૦॥=૧૧૨ નંગ જવાબ.

દા. ૪) રૂ. ૫૨॥માં ૧॥ ગાહ્લી ગુવાર મળે તો રૂ. ૧)-॥ માં કેટલી આવશે ? ૧॥×૧)-॥=૧॥॥=. ૧॥=÷૫૨॥=$\frac{૧}{૩૨}$ ગાહ્લી=૩૭॥ શેર.

મનોયત્ન ૩

૧) એક આનાનું નવટાંક તો મણનું શું ?

૨) રૂપીઆનું ૪ શેર તો ભારનું શું ?

૩) વાલના સોનાનો રૂ. ૦॥ તો ૨॥ તોલાનું શું ?

૪) રૂ. ૭॥ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?

૫) ડઝનના રૂ. ૦)=। તો ૨। ગ્રોસનું શું ?

૬) રૂ. ૦।- નું ૧૦ શેર તો ગાહ્લીનું શું ?

૭) મહીનાના રૂ. ૧૭॥ તો ૧૦ દિવસનું શું ?

૮) ૭॥ વાલના રૂ. ૨॥ તો ૭॥ તોલાનું શું

૯) રૂ. ૬૦)નું ૨॥ ખાંડી તો રૂ. ૫)નું કેટલું ?

૧૦) રૂ. ૦)=નું ૦॥ મણ તો રૂ. ૧૫)નું કેટલું ?

૧૧) મણના રૂ. ૨॥ તો રૂ. ૧।-નું કેટલું ?

૧૨) રૂ. ૧૮॥નું ૨૦ મણ તો રૂ. ૩॥નું કેટલું ?

૪૧) ૯૬ ખમીસની શીવડામણી રૂ. ૭૨ એટી તો ૭ની કેટલી ?
૪૨) કેટલા પોણા હોય તો ૩૬ આખા થાય ?
૪૩) ૫૬। ગજ કપડામાંથી ૦॥। ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?
૪૪) રૂ. ૨૭ ના ૩૬ રૂમાલ મળ્યા તો એક રૂમાલનું શું પડયું ?
૪૫) કેટલા પોણે ૬૯ ? કેટલા પોણે ૨૯। ? કેટલા પોણે ૩૨। ?
૪૬) પોણો કેટલીવાર લઇએ તો ૩૩॥। થાય ?
૪૭) ઘોડાને રોજ ૦॥। શેર ચંદી જોઇએ તો ૪૮ શેર કેટલા દિવસ ચાલે ?
૪૮) કેટલા પોણે ૯, ૧૧, ૨૭, ૪૨, ૭૨ ?
૪૯) ૩૯ પેંડામાંથી પોણો પોણો પેંડો કેટલા છોકરાને અપાય ?
૫૦) ૦॥। આનાનું શેર કોળું મળે તો રૂ. ૦॥। નું કેટલું આવે ?
૫૧) પોણો હજાર તે કેટલા ? પોણો સો લખો. પોણીસો લખો.
૫૨) કેટલા પોણા હોય તો પુરેપુરા આખા થાય ?
૫૩) રૂ. ૦॥।એ શેરના ભાવના ૩૦ શેર જીરાને બદલે રૂ. ૧॥એ શેરના ભાવની કેટલી હીંગ આપવી ?

મનોયત્ન ૩. સવાયાનું મુખગણિત.

૧) રૂપીઓ ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
૨) ૪૩। માં ૧। ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૩) ૬૩। રૂપીઆ હતા ને મારા ભાઇ ૧। રૂપીઓ આપે તો મારી પાસે કેટલા રૂપીઆ થાય ?
૪) ૩૮॥+૧।, ૬૭॥+૧।, ૫૬।+૧।, ૭૦+૧। કેટલા ?
૫) ૧।+૪૫, ૧।+૪૭॥, ૧।+૩૬।, ૧।+૭૮॥। કેટલા ?
૬) રૂ. ૭૮॥। છે, તેમાંથી સવા રૂપીઓ ખરચ્યો તો બાકી શું રહ્યું ?

૭) રૂ. ૪૫માંથી રૂ।. ૧। ધર્માદા કર્યા તો કેટલા રહ્યા ?

૮) ૭૮।।।–૧। ૬૭।–૧।, ૩૬।–૧।, ૧૦૦–૧। કેટલા ?

૯) ૪૦–૩૮।।, ૬૮।।।–૬૭।।, ૮૨।।–૮૧।, ૭૧।–૭૦ કેટલા ?

૧૦) ૧। રૂપીઆમાં શું ઉમેરીએ તો ૨।। રૂપીઆ થાય ?

૧૧) રૂ. ૩।।। છે, ૫ કરવા છે તો કેટલા ખૂટે ?

૧૨) ૯૯×૧।, ૭૯×૧।, ૬૯×૧।, ૫૯×૧।, ૭૬×૧।, કેટલા ?

૧૩) ૩૭×૧।, ૬૭×૧।, ૯૫×૧।, ૭૦૦×૧।, ૯૦૦×૧।, કેટલા ?

૧૪) ૧। રૂપીએ શેર બદામ મળે તો ૨૯ શેર બદામનું શું બેસે ?

૧૫) એક બંડીમાં ૧। ગજ કપડું જાય તો ૪૫ ગજમાંથી કેટલી બંડી થશે ?

૧૬) એક મજુર રોજ ૧। રૂપીઓ કમાય તો ૩૯ દિવસમાં શું કમાશે ?

૧૭) ૭૨ તપેલી લેવી છે. એક તપેલીનું વજન ૧। શેર થાય છે તો બધી તપેલીનું વજન કેટલા મણ થશે ? ૪૦ શેર = ૧ મણ

૧૮) રોજ ૧। શેર લોટ વપરાય તો મહીનામાં કેટલો વપરાશે ?

૧૯) એક છોકરો ૧। શેર દૂધ પીએ તો ૬૭ છોકરા કેટલું દૂધ પીશે ?

૨૦) ૩૩ રૂપીએ મણ બદામ મળે તો ૧। મણનું શું બેસશે ?

૨૧ સવાયાની ચચ્ચારની પલાખી અવળી બોલો.

૨૨) સવાયાની અઢ્ઢેની પલાખી સવળી ને અવળી બોલો.

૨૩) ૯૯×૧।થી ૭૯×૧। સુધી ઉલટા બોલો.

૨૪) જેટલા રૂપીઆ તેટલાજ પાવલા ૪૩ વખત લઇએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૨૫) રૂ. ૧।નું ૧ શેર ઘી મળે તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?

૨૬) એક આનાનું ૧। શેર કોળું મળે તો રૂ।. ૩)નું કેટલું આવશે ?

૩) ભારે એકમના પોંડથી અઢીગણી શિલિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ શિલિંગ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. દોઢ પેન્સ. શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ પડે ? જ. દોઢગણા. ભારે એકમના શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ આપવા પડે ? જ. દોઢ ગણા. માટે ૮ના ગુણોત્તરમાં.

૪) ભારે એકમના શિલિંગથી દોઢ ગણા પેન્સ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૦॥ ફાર્વિંગ. પેન્સથી કેટલા ગણા ફાર્વિંગ આપવા પડે ? જ. અડધા. માટે ૮ના ગુણોત્તરમાં.

૫) ભારે એકમના પેન્સથી અડધા ફાર્વિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

આગળ કુંચીઓ કાઢવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧)નું મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૨ આના.
રૂ. ૨)નું ૧ મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૪ આના.
રૂ. ૫)નું ૧૬ મણ તો બે મણનું શું ? જ. ૧૦ આના.
રૂ. ૦)~નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. દોઢ પાઇ.
રૂ. ૦)≈નું ૧॥ શેર તો ૧॥ નવટાંકનું શું ? જ. ૧॥ પૈસો.
૧ પૈસાનું એક શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ? જ. ૦॥ ઉપઆનો,
૭ પૈસાનું ૪ શેર તો ૪ નવટાંકનું શું ? જ. ૩॥ ઉપઆના.

હવે રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કુંચીઓ કઢાવો,

*** રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કિંમત.**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૨) જેટલા આનાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી દોઢ ગણી પાઇનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું ભાર પરિમાણ તેથી ૦॥ ઉપઆનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

હલકાથી ભારે કેટલા ગણા છે? જ. ૮ ગણા.

હવે જો હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. ૧ આનો, ૧ પૈસો, ૧ પાઇ, ૧ પૌંડ, ૧ શિલિંગ, ૧ પેન્સ, ૧ ફાર્ધિંગ પડે તો ભારે એકમની કિંમત કેટલા ગણી પડે? જ. ૮ ગણી. એટલે: ૮ રૂા. ૮ આના=૦॥ રૂા. ૮ પૈસા=બે આના, ૮ પાઇ, ૮ પૌંડ, ૮ શિલિંગ, ૮ પેન્સ, ૮ ફાર્ધિંગ=૨ પેન્સ પડે. માટે.

૧) હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. પડે તો ભારે એકમની શી? રૂ. ૮)
૨) ,, ,, ,, ૧ આનો ,, ,, ,, ,, ? રૂ ૦॥
૩) ,, ,, ,, ૧ પૈસો ,, ,, ,, ,, ? ૨ આના
૪) ,, ,, ,, ૧ પાઇ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પાઇ
૫) ,, ,, ,, ૧ પૌંડ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પૌંડ
૬) ,, ,, ,, ૧ શિલિંગ,, ,, ,, ,, ? ૮ શિ૦
૭) હલકા એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો ભારે એકમની શી ? ૮ પેન્સ
૮) ,, ,, ,, ૧ ફાર્ધિંગ ,, ,, ,, ,, ? ૨ પેન્સ

હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ૦॥ રૂપીઆ. ૧) પૈસાથી બમણા આના, ૩) પાઇથી

૦ાા આના અને બમણી પાઈ. ૪) ફાર્ધિંગથી બમણા પેન્સ.

આગળ કુંચીઓ કઢાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧)નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ રૂ.

રૂ. ૨) નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ૧૬ રૂ.

રૂ. ૦)-નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૦ાા રૂ.

રૂ. ૦)≡નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ૧ાા રૂ.

૧ પૈસાનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું ? જ. ૨ આના

૪ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૮ આના

૧ પાઇનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ પાઇ

હવે રૂપીઆના ભાવપરથી હલકા પરથી ભારેની કુંચીઓ કઢાવો.

*** રૂપીઆના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારે કિંમત—**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણા રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ

૨) જેટલા આનાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૦ાા રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૪) જેટલી પાઇનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણી પાઇનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

ઉદાહરણ—

૧) રૂ. ૩)નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. :રૂપીઆથી બમણા આના. માટે ૩×૨=૬ આના=રૂા. ૦|=

૨) ૫ આનાનું મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી

પાઈ. માટે પ×૧॥=૭॥ પાઈ=રૂ. ૦) ૦॥ ૧॥ પાઈ.

૩) ર॥ પૌંડમાં ૧ માઇલ રેલવે દુરસ્ત થાય તો ૧ ફર્લાંગ રેલવે દુરસ્ત કરામણી શું ખર્ચ થશે ? જ. પૌંડથી ર॥ ગણી શિલિંગ માટે ર॥×ર॥=૬। શિલિંગ.

૪) ૩ શિલિંગમાં ૧ ઔંસ દવા મળે તો દ્રામનું શું ?

જ. શિલિંગથી દોઢા પેન્સ માટે ૩×૧॥=૪॥ પેન્સ.

પ) ૪ પેન્સથાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૧ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું આપવું પડશે ? જ. પેન્સથી ૦॥ ફાર્ધિંગ, માટે ૪×૦॥=૨ ફાર્ધિંગ=૦॥ પેન્સ;

૬) રૂ. પ)નું ૩ માસા તો દસ આનાનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે. માટે માસા જેટલીજ રતી એટલે ૩ રતી=૧ વાલ.

૭) ૪ આનાનું ૨ શેર તો ૬ પાઇનું કેટલું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઇ છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૨ નવટાંક.

૮) ૨ પૈસાનું ૩ શેર તો ૧ ઉપઆનાનું (૦॥। પાઇનું) કેટલું ? જ. પૈસાથી અડધા ઉપઆના છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૩ નવટાંક=શેર ૦।≈

૯) રૂ. ૨પ)નું ૨ મણ તો રૂ. ૩)= માં કેટલું આવે ? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે, માટે મણથી બમણા પાંચ શેર એટલે ૦। મણ

૧૦) ૬ આનાનું ૪ શેર તો ૯ પાઇનું કેટલું ?

જ. આનાથી દોઢી પાઈ છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૪ નવટાંક=૦॥ શેર.

૧૧) રૂ. ૧) નું ૫ શેર તો મણનું શું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ઘણા રૂપીઆ. માટે ૮ રૂ.

૧૨) રૂ. ૦)= નું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. આનાથી ૦ાા રૂપીઆ. માટે ૨×૦ાા=૧ રૂ.

૧૩) ૩ પૈસાનું અધોળ તો અચ્છેરનું શું ? જ. પૈસાથી બમણા આના માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦ા=

૧૪) ૨ પાઈનું નવટાંક તો શેરનું ? જ. પાઇથી ૮ ગણી પાઈ. માટે ૨×૮=૧૬ પાઈ=રૂ. ૦)−ા ૧ પાઈ.

૧૫) ૦ાા પૌંડના બુશલ ઘઉં મળે તો ક્વાર્ટરનું શું ? જ. પૌંડથી ૮ ગણા પૌંડ માટે ૦ાા×૮=૪ પૌંડ.

૧૬) ૧ાા શિલિંગમાં ગૅલન કેરોસીન મળે તો બુશલ કેરોસીનનું શું ? જ. શિલિંગથી ૮ ગણા શિલિંગ માટે ૨ાા×૮=૨૦ શિલિંગ=૧ પૌંડ.

૧૭) ૩ાાા પેન્સમાં ૧ દ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. પેન્સથી ૮ ગણા પેન્સ, માટે ૩ાાા×૮=૩૦ પેન્સ=૨ાા શિલિંગ.

૧૮) ૧ા ફાર્થિંગમાં ૧ દ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. ફાર્થિંગથી ૮ ગણા ફાર્થિંગ માટે ૧ા×૮=૧૦ ફાર્થિંગ=૨ાા પેન્સ.

૧૯) ૩ આનાનું નવટાંક તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. આના જેટલાજ રૂપીઆ છે. માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૦) ૨. ૩૫આનાનું (૧ાા પાઇનું) નવટાંક તો ૨ આનાનું કેટલું ? જ. ૩૫આના જેટલાજ આના છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૧) રૂ. ૫)નું ૩ નવટાંક તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ઘણા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

૨૨) રૂ. ૦)≈નું ૨ નવટાંક તો રૂ. ૧॥નું કેટલું? જ. આનાથી ૦॥ રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૨ શેર.

૨૩) ૩ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૬ આનાનું કેટલું ? જ. પૈસાથી બમણા આના છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૫ શેર.

૨૪) ૨ પાઇનું ૩ નવટાંક તો ૧૬ પાઇનું કેટલું ? જ. પાઈથી ૮ ગણી પાઈ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

મનોયત્ન ૪.

૧) રૂ. ૦॥= શેર તો નવટાંકનું શું ?

૨) ૫ શેર બોરના ૩ આના તો મણનું શું ?

૩) નવટાંક હીંગના રૂ. ૦)≈॥ તો શેરનું શું ?

૪) રૂ. ૨॥ એ શેર હીંગ મળે તો રૂ. ૧॥=॥ ની કેટલી ?

૫) મણના રૂ. ૧॥। તો ૫ શેરનું શું ?

૬) રૂ. ૨। એ શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?

૭) ૨॥ પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું ?

૮) રૂ. ૦) ~ાનું શેર તો રૂ. ૧॥। નું કેટલું ?

૯) ૫ શેરના રૂ. ૦।= તો મણનું શું ?

૧૦) રૂ. ૩॥। એ મણ તો ૧॥ મણ ૫ શેર શેરનું શું ?

૧૧) મણ મગના રૂ. ૨॥=॥ તો મણ ૩) ૫ શેરનું શું ?

૧૨) રૂ. ૧॥=॥નું મણ તો ૨॥ મણ ૫ શેરનું શું ?

૧૩) નવટાંકની ૫ પાઈ તો શેરનું શું ?

૧૪) રૂ. ૦)≈નું ૧॥ મણ તો ૭॥ શેરનું શું ?

૧૫) મણ મગના રૂ. ૨)= નું તો ૧૫ શેરનું શું ?

૧૬) રૂ. ૬। ની મણ ખાંડ તો ૦॥ મણ ૫ શેરનું શું ?

૧૭) રૂ. ૦ાા નો માસો તો રૂ. ૦ા=ાનું કેટલું ?
૧૮) ૫ શેર દૂધીના રૂ. ૦)ા ાા તો ૪ાાા મણનું શું ?
૧૯) ૧ાા માસાનો રૂ. ૦)૰ તો દોઢ પાઈનું કેટલું ?
૨૦) રૂપીઆની ૫ શેર ખાંડ તો શેર ૦ા=નું શું ?
૨૧) શેર ૦ાા નો એક આનો તો ૨ાા શેરનું શું ?
૨૨) રૂ. ૨૧ાા= મણ તો ૨ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૩) રૂ. ૦ા=માં એક માઇલની મુસાફરી થાય તો ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું બેસે ?
૨૪) ૩ાા શિલિંગમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૫ માઇલ ૨ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?
૨૫) રૂ. ૦)ા નું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?
૨૬) ૩ાા પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું ?
૨૭) ૨ા પૌંડમાં માઇલની મુસાફરી થાય તો ૨ા શિલિંગમાં કેટલી મુસાફરી થશે ?
૨૮) રતીના રૂ. ૦ાા તો ૨ાા માસાનું શું ?
૨૯) ૫ શેર વેગણના રૂ. ૦)ાાા તો રૂ. ૧ા=માં કેટલા આવે ?
૩૦) રૂડ જમીનના ૩ાા પૌંડ પડે તો ૫ પોલનું શું ?
૩૧) વર્ષનો પગાર ૨ાા શિલિંગ તો ૧ાા મહીનાનો કેટલો ?
૩૨) ૨ા પૌંડમાં ૧ાા ઔંસ દવા મળે તો પૌંડ દવાનું શું બેસે ?
૩૩) ૨ાા પૌંડમાં ગ્રોસ લેંપ આવે તો ૧ાા ડઝનનું શું ?
૩૪) કોથળા ઘઉંના રૂ. ૨૧ા=ાા બેસે તો ૦ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૩૫) મોટા હારાના રૂ. રૂ. ૨૨ાા તો ૨ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૩૬) ગજ બનાતના રૂ. ૩ાા તો ૩ તસુનું શું ?

૮) જેટલે રૂપીએ ડઝન તેટલાજ આનાનું ০॥ નંગ.
૯) જેટલે રૂપીએ ગ્રોસ તેટલાજ આનાનું ০॥ ડઝન.
૧૦) જેટલે રૂપીએ ખાંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ.
૧૧) જેટલે રૂપીએ કુંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા નંગ.
૧૨) જેટલે રૂપીએ રીમ તેટલાજ આનાનો ૧ા ધા.
૧૩) જેટલે રૂપીએ ભાર તેટલાજ આનાનું ૧॥ મણ.
૧૪) જેટલે રૂપીએ ગજ તેટલાજ આનાનું ૧॥ તસુ.
૧૫) જેટલે રૂપીએ બેડીઉં તેટલાજ આનાનું ૨ મણ.
૧૬) જેટલે રૂપીએ તોલો તેટલાજ આનાનું ૨ વાલ.
૧૭) જેટલે રૂપીએ મોટો હારો તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ ૨॥ શેર.
૧૮) જેટલે રૂપીએ ગાલ્લી તેટલાજ આનાનું ૧॥। મણ ૫ શેર
૧૯) જેટલે રૂપીએ સેંકડો તેટલાજ આનાનું ૬ા નંગ.
૨૦) જેટલે રૂપીએ હજાર તેટલાજ આનાનું ૬૨॥ નંગ.
૨૧) જેટલે આને શેર તેટલાજ ઉપઆનાનું અધોળ.

૨૧ મી કુંચી આ મુજબ ૧ થી ૨૦ કુંચીઓ માટે સમજવું.

મનોયન ૫.

૧) શેરના રૂ. ૪॥ તો અધોળનું શું ?
૨) મણના રૂ. ૪॥ તો ૨॥ શેરનું શું ?
૩) મણના રૂ. ૫ા તો ૨॥ શેરનું શું ?
૪) મણના રૂ. ৩॥≡ તો કળશીનું શું ?
૫) રૂ. ૧૨॥ કળશી તો ૨॥ મણનું શું ?
૬) રૂ. ૧૦॥નું ০॥ તોલો તો ૪॥ વાલનું શું ?

૩૭) રૂ. ૯પાા એ ગાલ્લી તો ૩ાા મણનું શું ?

૩૮) ગદિઆણાના સોનાના રૂ. ૧૦ાા તો ૩ વાલનું શું ?

૩૯) ૧૮ાા એ સેંકડો તો રૂ. ૨ા≈ના કેટલા નંગ ?

૧૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને અધોળ; મણ ને અઢીશેરી; કળશી ને મણ; ગદિઆણો ને વાલ. ફરો ને પાયલી; ઔંસ ને ડ્રામ (એવ); પૌંડ ને ઔંસ (એવ); ગુંઠા ને ચોરસ આના; પૌંડ ને ૫ાા ઔંસ (દવાનું) માઇલ ને ૦ાા ફર્લાંગ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત—

૧) આના જેટલા રૂપીઆ, ૨) આના જેટલાજ ઉપઆના.

૩) પૌંડથી ૧ા ગણા શિલિંગ. ૪) શિલિંગથી પોણા પેન્સ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આના જેટલા રૂપીઆ.

૨) પૈસાથી ૪ ગણા આના અથવા પૈસાથી ૦ા ગણા રૂપીઆ.

૩) ફાર્ધિંગથી ૪ ગણા પેન્સ.

૧૬ના ગુણોત્તરનાં લેખાંની કુંચીનો

૧) જેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ આનાનું અધોળ.

૨) જેટલે રૂપીએ કળશી તેટલાજ આનાનું મણ.

૩) જેટલે રૂપીએ ગદિઆણો તેટલાજ આનાનું વાલ.

૪) જેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ આનાનું અઢી શેર.

૫) જેટલે રૂપીએ કોથળો તેટલાજ આનાનું ૧૨ાા શેર.

૬) જેટલે રૂપીએ નાનો હારો તેટલાજ આનાનું ૧૭ાા શેર.

૭) જેટલે રૂપીએ માણી તેટલાજ આનાનું ૦ાા મણ.

૭) રૂ. ૧)≡॥નું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૮) ૦॥ તોલાના રૂ. ૧૦॥। તો ૨ વાલનું શું ?
૯) ૩॥ પૈસાનું અધોળ તો શેરનું શું ?
૧૦) રૂ. ૧૭॥ એ ખાંડી તો ૩ મણનું શું ?
૧૧) એક એકર જમીનનું ગણોત રૂા. ૨॥ તો રૂ. ૦॥≡॥ કેટલી
જમીનનું ગણોત આવે ?
૧૨) ૧॥ કળશીના રૂ. ૪૨॥ તો ૧॥ મણનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧॥। એ શેર તો શેર ૦॥~ અધોળનું શું ?
૧૪) રૂ. ૧૩॥।નું મણ તો ૩ અઢીશેરીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૯॥=નું મણ તો ૧॥ મણ ૨॥ શેરનું શું ?
૧૬) ૨॥ શેરના ૩ પૈસા તો મણનું શું ?
૧૭) રૂ. ૧૫॥।= ગદિયાણો તો ૨॥ વાલનું શું ?
૧૮) રૂ. ૫૬॥।= કળશી તો મણનું શું ?
૧૯) ૨॥ શેરના રૂ ૦)=॥ તો ૨॥ મણનું શું ?
૨૦) રૂ. ૧॥= ગદિઆણો ૭॥। વાલ ૦॥। રતીનું શું ?
૨૧) રૂ. ૦)=॥નું અધોળ તો રૂ. ૦॥।≡નું કેટલું ?
૨૨) રૂ. ૧)નું ૧। શેર તો રૂ. ૦)~નું કેટલું ?
૨૩) ૨॥ શેરના રૂ ૦।=॥ તો શેર ૭)નું શું ?
૨૪) ૩॥ અધોળનો ૦)~ તો શેર ૭નું શું ?
૨૫) પૈસાનું ૧॥। શેર તો ૦॥ મણ ૧ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૧)નું ૦॥ મણ તો ૨॥ શેરનું શું ?
૨૭) રૂ. ૩)નું ૨॥ મણ તો ૬। શેરનું શું ?
૨૮) ૨॥ શેરનો એક પૈસો તો ૭॥ મણનું શું ?

૨૯) રૂ. ૦)–ાનું શેર તો રૂ. રાનું કેટલું ?
૩૦) રૂ. રાાએ ગદિઆણો તો ૪ાા વાલનું શું ?
૩૧) રૂ ૦)≈ાાનું ૩ાા શેર તો ૧ા મણ ૬ શેરનું ?
૩૨) પાયલીના રૂ. ૦)≈ તો ફરાનું શું ?
૩૩) રૂ. ૨૨૭ાા એકર જમીન તો ૭ ગુંઠા જમીનનું શું ?
૩૪) રૂ. ૧ા–નું ૧ા શેર તો અધોળનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧૫ાા≈નું ૧ાા મણ તો રૂ. ૩ાા≈ામાં કેટલું આવે ?
૩૬) ૨ પૈસાનું રાા શેર તો રૂ. ૧ા–નું કેટલું ?
૩૭) ૨ા પૈસાનું શેર તો રૂ. પાા≈નું કેટલું ?
૩૮) ફરાના ૩ાા≈ તો ૩ાા પાયલીનું શું ?
૩૯) રૂ. ૯૩ાાા ખાંડી તો ૧ા મણનું શું ?
૪૦) રૂ. ૬૩ાાા બેડીઉં તો ૨ મણનું શું ?
૪૧) રૂ. ૧૦૫) ગાલ્લી તો ૧ાાા મણનું શું ?
૪૨) રૂ. ૨૩ાા≈ ભાર તો ૧ાા મણનું શું ?
૪૩) રૂ. ૨૧ા≈ ગજ તો ૧ાા તસુનું શું ?
૪૪) ૪ાા તસુના રૂ. ૦ાાા–ાા તો ૩ ગજનું શું ?
૪૫) ૨ વાલના રૂ. ૦ાા≈ાાા તો તોલાનું શું ?
૪૬) રૂ. ૦)≈ના ૫ નંગ તો ૮૦ નંગનું શું ?
૪૭) ૧૨૫ નળીઆનાં રૂ. રાા≈ તો બે હજારનું શું ?
૪૮) રૂ. ૧૨ાા ગ્રોસ તો ૯ નંગનું શું ?
૪૯) રૂ. ૪૩) ગાલ્લી તો રૂ. રાા≈નું કેટલું આવે ?
૫૦) રૂ. ૨૩ાા હજાર તો રૂ. ૧ા≈ાાના કેટલા નંગ ?
૫૧) રૂ. ૩૨ાાની ૧ા ખાંડી તો ૧ાા મણ રાા શેરનું શું ?

૫૨) ડઝનનો રૂ. ૦ાા તો રૂ. ૦)≡ના કેટલા નંગ ?
૫૩) રૂ. ૧૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૫) મળે તો રૂ. ૬ાનું કેટલું મળશે ?
૫૪) ૨ાા મણના રૂ. ૬ાા= તો ૨ ખાંડીનું શું ?
૫૫) રૂ. ૩૫નું વ્યાજ ૦)≡ તો રૂ. ૫૬૦)નું કેટલું ?

---

૩૨ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો

તોલો ને વાલ; ખેડીઉં ને મણ; ટ્રોય પૌંડ ને રૂપીઆ ભાર; બુશલ ને કવાર્ટર; કવાર્ટર ને પેક; મણ ને સવાશેરી; કળશી ને અધમણીઓ; શેર ને સવા રૂપીઆભાર.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆથી અડધા આના. ૨) આનાથી અડધા ઉપઆના
૩) પૌંડથી ૭ાા ગણા પેન્સ. ૪) શિલિંગથી દોઢગણા ફાર્ધિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત

૧) આનાથી બમણા રૂપીઆ ૨) પૈસાથી અડધા રૂપીઆ.
૩) ફાર્ધિંગથી ૮ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૬.

૧) રૂ. ૩ાા મણ તો ૧ા શેરનું શું આપવું
૨) રૂ. ૨૫) મણ તો ૧ા શેરનું શું ?
૩) રૂ. ૧૬ાા= ખેડીઉં તો મણનું શું ?
૪) રૂ. ૩૬) તોલો તો ૩ વાલનું શું ?
૫) રૂ. ૨૫ાાા તોલો તો ૩ વાલનું શું ?
૬) રૂ. ૨૪ા કળશી તો ૦ાા મણનું શું ?
૭) રૂ. ૦ાા મણના રૂ. ૨ાા≡ાા તો કળશીનું શું ?

૮) રૂ. ૫૫ાા બેડીઉં તો રૂ. ૧૦ા≈ાાનું કેટલું ?
૯) રૂ. ૦ાા~નું વાલ તો રૂ. ૯ાા~નું કેટલું ?
૧૦) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો મણનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૭ાા તોલો તો ૭ા વાલ ૨ા રતીનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ાા~નું ૨ વાલ તો તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૨૧ાાનું મણ તો ૩૮ાાા શેરનું શું ?
૧૪) ૧ા શેરના રૂ. ૦)≋ાા તો મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૩૨ાા≈ તોલો તો રૂ. ૮)≈ાાનું કેટલું ?
૧૬) રૂ. ૦ાા≈નું ૨ વાલ તો ગદ્યિઆણાનું શું ?
૧૭) વાલનો રૂ. ૦ાાા તો રૂ. ૧૨)માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો રૂ. ૩ાાા નું કેટલું ?
૧૯) વાલના રૂા. ૦)≈ાા તો ૧ાા ગ. ૭ાા વાલ ૧ાા રતીનું શું
૨૦) રૂ. ૨૩ાાા≋ મણ તો ૭ાા શેરનું શું આપવું ?
૨૧) ૦ાા મણના રૂ. ૦)≋ાાા તો ૦ાા કળશીનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૮ાાા મણ તો રૂ. ૦ાા≋ાનું કેટલું ?
૨૩) ૨ા શેરનો ૦)~ તો ૪ાા મણનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)≋ાાાનું ૧ા મણ તો ૧ા બેડીઆનું શું ?
૨૫) રૂ. ૨૫ાા તોલો તો રૂ. ૩ાાા≋ાાાનું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૦ાા≈નું ૨૦ શેર તો ૧ ગાલ્લી ૨ મણનું શું ?
૨૭) ધડી રૂના રૂ. ૨ાા તો ૧ાા શેરનું શું ?
૨૮) રૂ. ૨૬૨ાા વીંધુ તો ૧૨ાા કાઠીનું શું ?
૨૯) હજારના રૂ. ૦ા≋ાા તો રૂ. ૧૫) ના કેટલા નંગ ?
૩૦) ગાલ્લીના રૂ. ૫૪ાા તો ૦ાાા મણ ૭ાા શેરનું શું ?

૩૧) રૂ. ૨૬।।= માણી તો ૧૫ શેરનું શું ?
૩૨) રૂ. ૨।।= ગજ તો ૦।। તસુનું શું ?
૩૩) ૨૫) શેરના રૂ. ૧)≡।।। તો ખાંડીનો ભાવ શો ?
૩૪) રૂ. ૦।– ના ૩૧। નંગ તો હજારનું શું ?
૩૫) રૂ. ૦।।નું ૩૭।। શેર તો રૂ. ૨૪)નું કેટલું ?
૩૬) ૭।। શેરના રૂ. ૦।।≡। તો મણનું શું ?
૩૭) રૂ. ૨।નું શેર તો ધડીનું શું ?
૩૮) રૂ. ૩)=નું વ્યાજ રૂ. ૦)≡ થયું તો રૂ. ૧૦૦)નું કેટલું ?

૬૪ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ફરો ને શેર, કળશી ને દસશેર, બેડીઉં ને અધમણીઓ; તોલો ને ૦।। વાલ, મણ ને શેર ૦।।=; માઇલ ને પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત—

૧) રૂપીઆ જેટલાજ પૈસા અથવા રૂપીઆથી ૦। ગણા આના
૨) આનાથી ૦। ગણા ઉપઆના. ૩) પૌંડથી ૩।। ગણા પેન્સ.
૪) શિલિંગથી ૦।। ગણા ફાર્ધિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી ચોગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસા જેટલાજ રૂપીઆ.
૩) ફાર્ધિંગથી ૧૬ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૭.

૧) રૂ. ૧૯૨) બેડીઉં તો ૦।। મણનું શું ?
૨) ૦।। મણના રૂ. ૨।। તો બેડીઆનું શું ?
૩) ૫ ડઝન ૪ નંગના રૂ. ૭।। તો ૨ નંગનું શું ?

૪) રૂ. ૨પાા= કળશી તો ૧ાા મણનું શું ?
૫) રૂ. ાાાાનું ાા મણ તો બેડીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૩પાાએ કળશી તો રૂ. ૩ાનું શું ?
૭) ૧૦ શેરના ૪ પૈસા તો બેડીઆનું શું ?
૮) ૨ પાઇનું વાલ તો રૂ. ાનું કેટલું ?
૯) રૂ. ૧)નું ૨ાા વાલ તો ૫ તોલાનું શું ?
૧૦) પૈસાનું ાા શેર તો ા બેડીઆનું શું ?
૧૧) શેરના ૩ પૈસા તો ખાંડીનું શું ?
૧૨) ૫ પૈસાનું ૧૦ શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૧૩) ૧ પૈસાનું ૧ાા શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૧૪) રૂ. ૧)નું ાાા મણ તો કળશીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૯ાાએ ગદિઆણો તો ૨ તોલા ૧ાા રતીનું શું ?
૧૬) ૬ પાઇનું ૧ાા શેર તો રૂ. ૨)નું કેટલું ?
૧૭) ૫ શેરનો રૂ. ા તો રૂ. ૪)માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૧૫ શેરના ૩ પૈસા તો ા બેડીઆનું શું ?
૧૯) એક પૈસાના ૩ બોર તો રૂ. ૧)નાં કેટલાં ?
૨૦) રૂ. ૪) નાં ૧૨૮ કેળાં તો એક આનાનાં કેટલાં ?
૨૧) એક પૈસો વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૫) રોકવા તો રૂ. ૧) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૨) કોથળાના રૂ. ૧૨) તો શેર ૩)નું શું આપવું ?
૨૩) ૧૮ાા શેરના ૫ પૈસા તો ગાડીનું શું ?
૨૪) રૂ. ૧૮ાાા એ માણી તો ૭ાા શેરનું શું ?
૨૫) પૈસાનું ાાા શેર તો ધડીનું શું ?

૨૬) રૂ. ૦)ાાા નું ૧। શેર તો રૂ. ૩) નું કેટલું ?
૨૭) ૨ાા ગજ ૪ તસુનો રૂ. ૧) તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?
૨૮) ભારના રૂ. ૨૩ાા તો ૧૫ શેરનું શું ?
૨૯) એક પૈસામાં ૨ દિવસ તો રૂ. ૧) માં કેટલા દિવસ ?
૩૦) એક માઈલનો ખર્ચ ૨ પૈંડ પડે તો ૫ પોલનો કેટલો ખર્ચ થશે?
૩૧) એક પૈંડ વજનના ૪ શિલિંગ તો ૦। ઓંસ વજનનું શું ?
૩૨) રૂ. ૧ાા ના ૭ તાવ તો રીમનું શું ?
૩૩) પૈંડ જવાહીરના ૩ પૈંડ પડે તો ૭ાા પેનીવેટનું શું પડે ?

---

૨૫૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ઠકો.

કળશી ને અઢીશેરી, બેડીઉં ને પાંચશેરી, માઇલ ને ૦। પોલ; પૈંડ ને ડ્રામ (એવ);

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆ જેટલાજ ઉપઆના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઉપઆના.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત.

૧) આનાથી ૧૬ ગણા રૂપીઆ ૨) પૈસાથી ૪ ગણા રૂપીઆ.

મનોયત્ન ૮.

૧) રૂ. ૬) બેરીઉં તો ૫ શેરનું શું ?
૨) રૂ. ૨૩ કળશી તો ૨ાા શેરનું શું ?
૩) રૂ. ૧૧૨ બેડીઉં તો ૫ શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૪૮ાા કળશી તો ૨ાા શેરનું શું ?
૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦)ાાા તો બેડીઆનું શું ?

૬) રૂ. ૦)=નું ૫ શેર તો બેડીઆનું શું ?
૭) રૂ. ૧૭ાાએ કળશી તો ૭ાા શેરનું શું ?
૮) રૂ. ૪૭) ગુંઠો તો એક ચોરસ આનાનું શું ?
૯) રૂ. ૧) નું ૨૪ શેર તો ૩ અધોળનું શું ?
૧૦) રૂ. ૧૨) ગુંઠો તો ૩ ચોરસ આના જમીનનું શું ?
૧૧) ૭ાા શેરના ૩ પૈસા તો કળશીનું શું ?
૧૨) ૧૦ શેરનો રૂ. ૦)- તો ૨ાા માણી ૨ મણનું શું ?
૧૩) રૂ. ૫૧) એ બેડીઉં તો ૪ાા મણનું શું ?
૧૪) રૂ. ૪૦)એ તોલો તો રૂ. ૦ાા=નું કેટલું ?
૧૫) પૌંડ ૧-૧-૪ માં ૪ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૩ાા પોલની મુસાફરીમાં શું ખર્ચ થાય ?
૧૬) એક ઔંસ દવાની શીશીના ૩ાા ફાર્થિંગ બેસે તો ૧ પૌંડમાં કેટલા વજનની શીશી આવશે ?
૧૭) રૂ. ૫૨) ભાર તો રૂ. ૦)≡ા નું કેટલું આવે ?
૧૮) રૂ. ૨૪) માણી તો શેર ૧ાા= નું શું ?
૧૯) રૂ. ૩૭ાા ભાર તો ૩ાા શેરનું શું ?
૨૦) રૂ. ૨) નું શેર ૧ાા= ધી મળે તો ૧૩ મણનું શું ?
૨૧) રૂ. ૧) નું ૩ાા શેર તો ભારનું શું ?
૨૨) ૫ માણીના રૂ. ૬૪) તો ૭ાા શેરનું શું ?

પ્રકરણ ૫.

૧૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

હજાર ને સેંકડો; ગાંસડી ને રીમ, સેંકડો ને ૧૦ નંગ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૧) રૂપીઆથી ૧૦ ગણા દોકડા ૨) આનાથી ૧૦ ગણી બદામ
૩) પૌંડથી બમણા શિલિંગ

હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી અડધા રૂપીઆ ને બમણા આના. ૨) પૈસાથી અઢી ગણા આના. ૩) પાઇથી પોણા આના અને તેટલી પાઇ
૪) શિલિંગથી અડધા પૌંડ.

મનોયત્ન ૯.

૧) રૂ. ૫૫) ગાંસડી કાગળ મળે તો રીમનું શું ?
૨) રૂ. ૧૨ાા હજાર તો સેંકડાનો ભાવ શો ?
૩) રૂ. ૧)ના ૫ નંગ તો ૫૦ નંગનું શું ?
૪) રૂ. ૬ા એ રીમ તો ગાંસડીનું શું ?
૫) ગાંસડીના રૂ. ૩૫ાા= તો ૩ રીમનું શું ?
૬) રૂ. ૩ાા સેંકડો તો હજારનું શું ?
૭) રૂ. ૮૨ાા હજાર તો ૧૦૦નું શું ?
૮) રૂ. ૪ાા≡ની ૧૦૦ પેનસીલ તો ૩૫ પેનસીલનું શું ?
૯) રૂ. ૧૮ાા હજાર તો રૂ. ૨)-માં કેટલા નંગ આવે ?

૧૦) રૂ. ૦)=ાા હજાર તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૧) રૂ. ૩૦ાાનું ૧ા તોલો સોનું તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ાએ સેંકડો તો રૂ. ૦)-નાં કેટલાં નંગ ?
૧૩) ૧૦૦ ટાંકણીના ૪ાા પૈસા તો હજારનું શું ?
૧૪) એક બાજની રૂ. ૦)૦ા ૨ પાઈ તો રૂ. ૫માં કેટલી બાજ આવે ?
૧૫) રૂ. ૫ાા= રીમ તો ૨ાા ગાંસડીનું શું ?
૧૬) એક પૈસાના ૧૦ બોર તો ૦ા હજારનું શું ?
૧૭) ૨૧ ટાંકણીની ૨ પૈસા તો ૮૪૦ ટાંકણીનું શું ?
૧૮) રૂા. ૪ાા એ સેંકડો તો રૂ. ૫ાા=નાં કેટલાં નંગ ?
૧૯) ૧ કેળાનો ૧ાા પૈસો તો ૧૦૦ કેળાંનું શું
૨૦) એક પાઈના ૨ાા નંગ તો બે હજારનું શું ?
૨૧) રૂ. ૨)≡ કોડી તો ૨૦૦ નંગનું શું ?
૨૨) રૂ, ૨૫ાા= હજાર તો રૂ ૬ા=ાાનાં કેટલાં નંગ ?
૨૩) રૂ. ૨૮) હજાર તો રૂ. ૧ાાા માં કેટલાં નંગ ?
૨૪) રૂ. ૨ાા=ના ૬૨ાા નંગ તો હજારનો ભાવ શો ?
૨૫) રૂ. ૨૨ાએ મણ તો ૪ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૩૧ાનું ૧૨ મણ તો ૧ ધડીનું શું ?
૨૭) રૂ. ૬૭ાાનું વર્ષ તો ૧ માસ ૬ દિવસનું શું ?
૨૮) રૂ. ૧૫) એ કળશી તો ૧ાા મણ ૪ શેરનું શું ?
૨૯) રૂ. ૩૮)= ગાલ્લી તો ૩ મણનું શું ?
૩૦) રૂ. ૧૧૫)માં ૨ ગાંસડી કાગળ મળે તો ૨ રીમનું શુ ?

૨૪૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ગાલ્લી ને પાંચશેરી; ભાર ને ૪ શેર; માણી ને ૨ શેર; રીમ ને ૨ તાવ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમતઃ—

૨૪૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૩૦મા	ભાગની	કિંમત.
,,	,,	૧૦ના	,,	૨૪મા	,,	,,
,,	,,	૧૨ના	,,	૨૦મા	,,	,,
,,	,,	૧૬ના	,,	૧૫મા	,,	,,
,,	,,	૨૦ના	,,	૧૨મા	,,	,,
,,	,,	૨૪ના	,,	૧૦મા	,,	,,
,,	,,	૩૦ના	,,	૮મા	,,	,,
,,	,,	૪૮ના	,,	૫મા	,,	,,

***હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—**

૧) આનાથી ૧૫) ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૩॥ ગણા રૂપીઆ.
૩) પાઇથી ૧। ગણા રૂપીઆ. ૪) શિલિંગથી ૧૨ ગણા પૌંડ.
૫) પેન્સ જેટલાજ પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૦.

૧) રૂ. ૩૭॥ ગાલ્લી તો ૫) શેરનું શું ?
૨) રૂ. ૭॥ એ રીમ તો ૪ તાવનું શું ?
૩) રૂ. ૦)≡ નું ૫ શેર તો રૂ. ૪૫) નું કેટલું ?
૪) રૂ. ૧૧। નું માણી તો ૨ શેરનું શું ?

---

* ૨૪૦ ગુણોત્તરમાં ૮ ગુણોત્તરથી ૩૦ ગણી કિંમત.
૨૪૦ ગુણોત્તરમાં ૧૦ ગુણોત્તરથી ૨૪ ગણી કિંમત.

૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)= તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ?
૬) રૂ. ૧૫ાાા≡ ગાલ્લી તો ૦ાા મણનું શું ?
૭) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)-ા ૧ તો ગાલ્લીનું શું ?
૮) ૩ કાગળનો પૈસો રીમનું શું ?
૯) રૂ. ૩ાા એ રીમ તો ૮ તાવનું શું ?
૧૦) શેરની ૧ પાઇ તો ગાલ્લીનું શું ?
૧૧) ૧ પૈસાના બે કાગળ તો ૪ રીમનું શું ?
૧૨) ૨ શેરના રૂ. ૦)=ાા તો માણીનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧૮ાાા માણી તો ૨ શેરનું શું ?
૧૪) રૂ. ૨૮) ગાલ્લી તો રૂ. ૦ાા= નું કેટલું ?
૧૫) રૂ. ૦)≡ નું ૪ શેર તો ભારનું શું ?
૧૬) રૂ ૧૫) ના ૩ રીમ તો તાવનું શું
૧૭) રૂ. ૦ા-નું ૧૨ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું ?
૧૮) ૩ મણના રૂ. ૩ાાા તો ૩ શેરનું શું ?
૧૯) ૩ શેરનો એક પૈસો તો ૨ માણીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૭ાા એ રીમ તો ૭ાા પૈસાના કેટલા કાગળ ?
૨૧) ૧ાા રીમના રૂ. ૨ાા તો ૬ તાવનું શું ?
૨૨) રૂ. ૫૨ાા એ ગાલ્લી તો રૂ. ૦ાા=ાા નું કેટલું ?
૨૩) રૂ. ૧૦) ના ૨ાા રીમ તો ૧ ધા ૧ તાવનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)- નું ૩ શેર તો ભારનું શું ?
૨૫) ૪ તાવના રૂ. ૦)≡ તો રીમનું શું ?

૩૨૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો

મણ ને નવટાંક; માણી ને ૧ાા શેર; ખાંડી ને ૨ાા શેર; કળશી ને ૨ શેર; ભાર ને ૩ શેર; એડીઉ ને ૪ શેર; મૈલ ને પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમતઃ—

૧) રૂપીઆથી ૫ ગણી અદાસ. ૨) આનાથી ૫ ગણી વીસવાસી.
૩) પૌંડથી પોણા પેની.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી ૨૦ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૫ ગણા રૂપીઆ.
૩) શિલિંગથી ૧૬ ગણા પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૧.

૧) રૂ. ૩૦) એ મણ તો નવટાંકનું શું ?
૨) ૫ રૂપીઆભારના રૂ. ૦)=ાા તો મણનું શું ?
૩) રૂ. ૪૫) ખાંડી તો ૨ાા શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૨૫) કળશી તો ૨ શેરનું શું ?
૫) રૂ. ૫૫) ભાર તો ૩ શેરનું શું ?
૬) રૂ. ૬૫) એડીઉ તો ૪ શેરનું શું ?
૭) રૂ. ૬૦)નું ૧ાા મણ તો ૧ાા નવટાંકનું શું ?
૮) રૂ. ૨ાનુ મણ તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?
૯) ૨ાા શેરના રૂ. ૦ા= તો ખાંડીનું શું ?
૧૦) પોણો પાશેરના ૩ા પૈસા તો રૂ. ૬ામાં કેટલું આવે ?
૧૧) નવટાંકનો ૧ાા પૈસો તો મણનું શું ?
૧૨) રૂ. ૦)=ાા નું ૨ાા શેર તો ખાંડીનો ભાવ શો ?

૧૩) રૂ. ૫)નું શેર તો દોઢ પાશેરનું શું?
૧૪) રૂ. ૦)ને॥નું ૩ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું?
૧૫) ૩ પોલ સડક બાંધવાનું ખર્ચ ૧॥ પેન્સ થાય તો ૩ માઇલ બાંધવાનું ખર્ચ શું થશે?
૧૬) રૂ. ૦।ને॥નું ૩॥ શેર તો ગાલ્લીનું શું?
૧૭) ૧૦ શેરના રૂ. ૭॥ તો ૧॥ રૂપીઆભારનું શું?
૧૮) અધોળ એલચીના રૂ. ૦)ન॥ તો મણનું શું?
૧૯) રૂ. ૨૦) એ માણી તો ૧॥ શેરનું શું?
૨૦) રૂ. ૦॥નું ૧॥ શેર તો માણીનું શું?
૨૧) રૂ. ૦)૦। નું ૦॥ શેર તો ૬ મણનું શું?
૨૨) રૂ, ૧૬૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૨૫) તો રૂ. ૫)નું વ્યાજ કેટલું?
૨૩) રૂ. ૮ વર્ષમાં રૂ. ૪૦૦ બચાવ્યા તો ૯ દિવસમાં શું બચશે?

પ્રકરણ ૬. પરચુરણ દાખલા.

મનોયત્ન ૧૨.

સૂચના:—વ્યવહારમાં લાગુ પાડી હિસાબ મંડાવવા.

૧) કુંડીના રૂ. ૪॥ તો. રૂ. ૦॥ના નાં કેટલાં નંગ?
૨) રૂ. ૧૮॥ના ૮૦ પતંગ મળે તો રૂ. ૨ાનાનાં કેટલાં મળે?
૩) ૪ કોડીના રૂ. ૧૫) તો ૧૦ નંગનું શું?
૪) બેડીઆના ૩૭॥ રૂપીઆ તો રૂ. ૪॥નું કેટલું?
૫) ૪ મણના રૂ. ૧॥ના તો બેડીઆનું શું?
૬) રૂ. ૧૨)નું ૦॥ મણ તો ૧॥ રૂપીઆનું કેટલું?

૭) કળશીના રૂ. ૭ા તો ૨ મણનું શું ?
૮) ૩ મણના રૂ. ૩ાાઝાાા તો ૧૨ શેરનું શું ?
૯) ગજના રૂ. ૨ાા તો રૂ. ૦।- નું કેટલું ?
૧૦) રૂ. ૩ા એ ગજ તો ૩ તસુનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૧ાાા નું તોલો સોનું તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) ૩ વાલના રૂ. ૨ાન્ર તો ૦ાા તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૩૭ાા નું ૩ ગજ તો ૯ તસુનું શું ?
૧૪) ૭ તસુના રૂ. ૦।-। તો ૨ા ગજ ૨ તસુનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૨ાાા સેંકડો તો રૂ. ૧ાા-ાા ના કેટલા નંગ ?
૧૬) રૂ. ૩૩ાા= હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
૧૭) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૬।૦। તો હજારનું શું ?
૧૮) રૂ. ૬ાાન્ર ના ૨૫ નંગ તો ૨ સેંકડાનું શું ?
૧૯) રૂ ૦।- ના ૨૫ નંગ તો ૨ાા રૂપીઆનાં કેટલા નંગ ?
૨૦) રૂ. ૧ાા નું ૨ શેર તો ૦। શેરનું શું ?
૨૧) રૂ ૩ાાા= નું શેર તો નવટાંકનું શું ?
૨૨) રૂ. ૪ાા શેર તો ૨ અધોળનું શું ?
૨૩) રૂ. ૭ાાા એકર તો ૫ ગુંઠાનું શું ?
૨૪) ૫ ગુંઠાના ૧૫ રૂપીઆ તો એકરનું શું ?
૨૫) રૂ. ૧૦) ભાર તો રૂ. ૧। નું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૧ાા એ ડઝન તો રૂ. ૦ાા= ના કેટલાં નંગ ?
૨૭) રૂ. ૧૨ાાા માણી તો રૂ. ૧ાા-ાા નું કેટલું ?
૨૮) ભારના ૨૫ાા રૂપીઆ તો ૩ મણનું શુ ?

---

૨૯) રૂ. ૭ાા એ ભાર તો રૂ. ૦ાા≈ા નું કેટલું ?

૩૦) રૂ. ૪ાાા એ મણ તો રૂ. ૦ાા⁻ાા નું કેટલું ?

૩૧) ૩ાા ભારના ૯૮ રૂપીઆ તો રૂ. ૧ાાા નું કેટલું ?

૩૨) ૨ ડઝનના રૂા. ૦ાાા≈ તો રૂ. ૭ નાં કેટલાં નંગ ?

૩૩) રૂ. ૦)≈ાા ફુટ તો ૧ાા ઈંચનું શું ?

૩૪) ૫ ફુટ ૪ ઈંચ ના ૩ આના તો ૮ ઈંચનું શું ?

૩૫) રૂ. ૧૮ાાા મહીનો તો ૩ાાા દિવસનું શું આપવું ?

૩૬) રૂ. ૫૬ા મહીનો તો રૂ. ૩ાાા માં કેટલા દિવસ ?

૩૭) રૂ. ૨૩ાાા એ ખાંડી તો ૨ાા મણનું શું ?

૩૮) રૂ. ૨૯ાાા વીંઘું તો રૂ. ૩ાા≈ાા નુ કેટલું ?

૩૯) ૧ાાા રતીના રૂ. ૦)⁻ાાા તો ૯ વાલ ૨ રતીનું શું ?

૪૦) શેર ૦)≈ાા ના રૂ. ૦)≡ાા તો ૨ાા શેરનું શું ?

૪૧) ૭ાા શેરના રૂ. ૧ા=ાા તો ૩ મણનું શું ?

૪૨) રૂ. ૪૫ વર્ષનું તો ૦ાાા મહીનાનું શું ?

૪૩) રૂ. ૩૬૦) નું વર્ષ તો ૦ાાા મહીનાનું શું ?

૪૪) ૧ાાા મણ ૫ શેરના રૂ. ૧ાાા= તો ગાલ્લીનું શું ?

૪૫) ૨ાા મણના રૂ. ૬ા તો ૨ ખાંડીનું શું ?

૪૬) રૂ. ૨ાાા નું પાા મણ તો રૂ. ૦)=ાા નું કેટલું ?

૪૭) રૂ. ૦ા નું શેર તો અધોળનું શું ?

૪૮) રૂ. ૦ાા નું શેર તો રૂ. ૦)૦ાા નું કેટલું ?

૪૯) ૧ા મણના રૂ. ૦ા≡ા તો ખાંડીનું શું ?

૫૦) રૂ. ૧ાાા= તોલો તો ૨ વાલનું શું ?

૫૧) રૂ. ૪૬ાાા= ગાલ્લી તો ૧ાા મણ ૫ શેરનું શું ?

૫૨) રૂ. ૧૭ાા સેંકડો તો ૬ા નંગનું શું ?
૫૩) રૂ. ૨૪ાાા તોલો તો રૂ. ૧ાા૦ાાા નું કેટલું ?
૫૪) રૂ. ૧૨ાા ઓસ તો ૯ નંગનું શું ?
૫૫) રૂ. ૧૬ા કોથળો તો ૧૨ાા શેરનું શું ?
૫૬) રૂ. ૬૨ાા હુન્નર તો રૂ. ૩ાા=ાનાં કેટલા નંગ ?
૫૭) ૧ા દિવસના રૂ. ૩ાા તો વરસનું શું ?
૫૮) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૦ાા≡ તો ૨૦ નંગનું શું ?
૫૯) રૂ. ૪ાાાનું ૩ાા ગજ તો રૂ. ૧૦ાાા નું કેટલું ?
૬૦) ૩ાા તોલાના રૂ. ૯૩ાા તો ૭ાા વાલનું શું ?
૬૧) રૂ. ૧ાા નો ૮ નંગ તો રૂ. ૦)≡નાં કેટલાં નંગ ?
૬૨) રૂ. ૦ાા નું મણ તો ૨ાા શેરનું શું ?
૬૩) ૭ાા ગુંઠાના રૂ. ૬ાાા તો એકરનું શું ?
૬૪) ૩ાા વાલના રૂ. ૦ાાા= તો તોલાનું શું ?
૬૫) રૂ. ૭ા એ મણ ખાંડ તો ૫ શેરનું શું ?
૬૬) ૧ાા પૈસાનું નવટાંક તો રૂ. ૦)=ાનું કેટલું ?
૬૭) ૩ અધોળનો રૂ. ૦)ાાા તો ૩ શેરનું શું ?
૬૮) રૂ. ૩ાાા એ શેર તો અધોળનું શું ?
૬૯) રૂ. ૨ાનો માસો તો રતીનું શું ?
૭૦) નવટાંકનો રૂ. ૦)=ાાના તો શેરનું શું ?
૭૧) રૂ. ૩ાાા એ શેર તો શેર ૦)=નું શું ?
૭૨) શેરના રૂ. ૦)= તો શેર ૦)= નું શું બેસે ?
૭૩) માસાનો રૂ. ૦ા તો ૨ાા રતીનું શું ?
૭૪ રૂ. ૦)=નું ૦ા શેર કોપરેલ મળે તો શેર ૨ાા=નું શું બેસે ?
૭૫) રૂ. ૦)=ાની નવટાંક ચારોળી તો ૨ાા શેરનું શું ?

૭૬) ૧ા શેરનો રૂ. ૦)૦ા તો ૩ાા મણનું શું ?
૭૭) રૂ. ૨ા= નું મણ તો ૫ શેરનું શું ?
૭૮) રૂ. ૦ાા= નું શેર ૭રૂ મળે તો ૬ અધોળનું શું બેસે ?
૭૯) રૂ. ૦ા=ની શેર શેવ તો શેર ૦ાા= શેવનું શું ?
૮૦) રૂ. ૦ા=ની નવટાંક બદામ તો ૨ાા શેરનું શું ?
૮૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)= તો ૨ાા શેરનું શું ?
૮૨) ૧ાા શેર દૂધના રૂ. ૦)≡ તો ૪ાા પાઇનું કેટલું આવે ?
૮૩) દોઢ પાશેરની ૪ પાઈ તો ૪ આનાનું કેટલું ?
૮૪) રૂ. ૦)≡ના ૨ા શેર ચોખા મળે તો ૧ાાા મણ ૨ શેરનું શું ?
૮૫) રૂ. ૩)નું મણ તો ૩ાા આનાનું કેટલું ?
૮૬) ફર્લાંગ મુસાફરીની ૧ાા પેન્સ તો ૨ાા માઇલનું શું બેસે ?
૮૭) ૨ાા ફર્લાંગ મુસાફરી ૨ શિલિંગમાં થાય તો ૧ા માઇલની મુસાફરીનું શું બેસે ?
૮૮) મણ વેગણના રૂ. ૧ા=ાા તો રૂ. ૨)-ાામાં કેટલાં આવશે ?
૮૯) નવટાંકનો રૂ. ૦)-ા તો રૂ. ૨)૦ાામાં કેટલું આવે ?
૯૦) ૩ાા પૈસાનું ૫ શેર તો રૂ. ૦ા-નુ કેટલું આવે ?
૯૧) શેરનો રૂ. ૦)૦ાાા તો રૂ. ૧ા=ાામાં કેટલું આવે ?
૯૨) ૮ા ડઝન ૧ નંગના ૧૨ાા રૂપીઆ તો ૧૫ નંગનું શું ?
૯૩) પૌંડ વજનના ૩ાા પૌંડ પડે તો ૧ા ઔંસનું શું ?
૯૪) ૧ા ઔંસ દવાની ૧ાા શિલિંગ બેસે તો ૨ાા પૌંડમાં કેટલી આવે ?
૯૫) રૂ. ૧૯)= એ માણી વાલ મળે તો ૧ાા મણનું શું ?
૯૬) રૂ. ૧૩૨ એ ભાર તો ૪ાા મણનું શું ?
૯૭) રૂ. ૨૫ાા એ તોલો સોનું તો ૧ વાલ ૧ રતીનું શું ?
૯૮) રૂ. ૧૨૦) એ ખેડીઉં તો ૬ા મણનું શું ?
૯૯) રૂ. ૧૫ાા= હજાર ૧૨૫ નંગનું શું ?

૧૦૦) રૂ. ૧।।નું શેર તો અધોળનું શું?
૧૦૧) રૂ. ૪।।=નું મણ તો ૨।। શેરનું શું?
૧૦૨) રૂ. ૦)≈નું શેર તો અધોળનું શું?
૧૦૩) રૂ. ૧૫) એ કળશી તો ૪ શેરનું શું?
૧૦૪) ૫ પૈસાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું?
૧૦૫) રૂ. ૧૨।।। ગદિઆણો તો વાલનું શું?
૧૦૬) રૂ. ૨।। શેરના રૂ. ૦≈।। તો મણનું શું?
૧૦૭) રૂ. ૦≈નું વાલ તો ૦।। તોલાનું શું?
૧૦૮) રૂ. ૧।।=નું મણ તો ભારનું શું?
૧૦૯) રૂ. ૧) નું ૧।। મણ તો ભારનું શું?
૧૧૦) ૧। મણ કેરીના રૂ. ૩) તો ૨।। કળશીનું શું?
૧૧૧) રૂ. ૧-।। ૨ પાઈનું ૦।।। મણ તો ૦।।। શેરનું શું?
૧૧૨) એક આનાનું ૨।। શેર તો ૨।। મણનું શું?
૧૧૩) શેરના ૩ આના તો શેર ૦)=નું શું?
૧૧૪) એક રૂપીઆનું ૧૨ શેર તો ૦।। શેરનું શું?
૧૧૫) રૂ. ૨।।= ગદિઆણો તો વાલનું શું?
૧૧૬) રૂ. ૦)-।। નું એક અધોળ તો રૂ. ૨। નું કેટલું?
૧૧૭) રૂ. ૩।।=નું મણ તો ૫ શેરનું શું?
૧૧૮) રૂ. ૧૫।। નું કળશી તો ૨।। મણનું શું?
૧૧૯) રૂ. ૦।।=નું વાલ તો ૧। તોલાનું શું?
૧૨૦) ૨।। ગદિઆણાના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૧।નું કેટલું આવે?
૧૨૧) રૂ. ૧) ની ૩ શેર બરફી તો રૂ. ૦≈ ની કેટલી?
૧૨૨) રૂ. ૦)≈।૧ પાઈનું ૨।। શેર તો અધોળનું શું?
૧૨૩) શેર ૦)≈ના રૂ. ૦)= તો સવા પાંચ શેરનું શું?

૧૨૪) ૨ા શેરનો એક પૈસો તો ૩ાા મણ ૪ શેરનું શું ?
૧૨૫) રૂ. ૦)≈નું ૨ા શેર તો રૂા. ૦ા–નું કેટલું ?
૧૨૬) રૂ. ૦)=ાાનું ૬ા શેર તો મણનું શું ?
૧૨૭) ૭ાા શેરનો એક રૂપીઓ તો ૭ાા મણનું શું ?
૧૨૮) મણના રૂ. ૧ાા–ા તો કળશીનું શું ?
૧૨૯) ૭ પૈસાનું વાલ તો ૦ાા ગદિઆણાનું શું ?
૧૩૦) મણના રૂ. ૧ાા=ા તો કળશીનો ભાવ શો ?
૧૩૧) રૂ. ૧ાાા=નું મણ તો રૂ. ૦ાા–ાાાનું કેટલું આવે ?
૧૩૨) રૂ. ૦,–ાનું અધોળ તો ૧ા શેરનું શું ?
૧૩૩) ૨ાા શેરના ૧૨ાા પૈસા તો ૧ાા મણનું શું ?
૧૩૪) રૂ. ૦)–ાનું અધોળ તો રૂ. ૧ાા–નું કેટલું !
૧૩૫) અધોળનો રૂ. ૦)–ા તો રૂ. ૦ા ૦ાાાનું કેટલું ?
૧૩૬) રૂ. ૧૭ાા=નું કળશી તો રૂ. ૧)–ાા ૧ાા પાઇનું કેટલું ?
૧૩૭) ૧ા મણના રૂ. ૧ા≈ાાા તો ખાંડીનું શું ?
૧૩૮) રૂ. ૪૨)નું વર્ષ તો ૦ાાા મહીનાનું શું ?
૧૩૯) ૨ મણના રૂ. ૨)≈ાા તો બેડીઆનું શું ?
૧૪૦) રૂ. ૧૧ા મહીનો તો રૂ. ૨ાા=માં કેટલા દિવસ ?
૧૪૧) ૧ાા મણના રૂ. ૨ા તો ભારનું શું ?
૧૪૨) ૪ાા તસુના રૂ. ૦ાાા–ાા તો ૩ ગજનું શું ?
૧૪૩) રૂ. ૨૬ાાા= તોલો તો ૨ વાલનું શું ?
૧૪૪) રૂ. ૩૫) સેંકડો તો રૂ. ૨)≈નાં કેટલાં નંગ ?
૧૪૫) રૂ. ૪૩ાાા એ હજાર તો ૬૨ાા નંગનું શું ?
૧૪૬) ૦ાાા ડઝનના રૂ. ૦)≈ તો ઓસનું શું ?

૧૪૭) રૂ. ૧૨ાા સેંકડો તો રૂ. ૦ાા=ના કેટલા નંગ ?
૧૪૮) રૂ. ૫૦) નું ૧ા મણ તો ૧ા શેરનું શું ?
૧૪૯) રૂ. ૧૮ાાા એ ભાર તો ૨૪ શેરનું શું ?
૧૫૦) રૂ. ૪૫)નું વર્ષ તો રૂ. ૨ાા= માં કેટલી મુદ્દત ?
૧૫૧) રૂ. ૨૪ાા એ તોલો તો ૦ા વાલ ૦ાા રતીનું શું ?
૧૫૨) ૧ાા મણના રૂ. ૨ા=ા તો ભારનું શું ?
૧૫૩) રૂ. ૪ાાનું મણ તો ૧ા શેરનું શું ?
૧૫૪) રૂ. ૬૪ાા= ખેડીઉં તો મણનું શું ?
૧૫૫) રૂ. ૫૮ ખેડીઉં તો ૧ા મણનું શું ;
૧૫૬) વાલના રૂ. ૦ા=ાાા તો તોલાનું શું ?
૧૫૭) રૂ. ૦ા=ાાા વાલ તો ૧ ગદિઆણાનું શું ?
૧૫૮) રૂ. ૧૧ાા એ કળશી તો ૪ાા મણનું શું ?
૧૫૯) ૦ાા મણની દળામણી રૂ. ૦)=ાા તો કળશીનું શું ?
૧૬૦) રૂ. ૫૨ાા= ખેડીઉં તો ૨ ખેડીઆ ૪ મણનું શું ?
૧૬૧) રૂ. ૨ાા= એ મણ તો ૩ાા શેરનું શું ?
૧૬૨) રૂ. ૨૧ાાા= મણ તો ૧૫ શેરનું શું ?
૧૬૩) રૂ. ૨૧ાા ખેડીઉં તો ૨ાા ખેડીઆં ૫ મણનું શું ?
૧૬૪) તોલાના રૂ. ૦ાાા= તો ૦ા ગદિઆણો ૨ વાલનું શું ?
૧૬૫) ૨ાા શેરના ૭ાા આના તો ૨ાા મણનું શું ?
૧૬૬) રૂ. ૦ા=ાાાનું મણ તો ખેડીઆનું શું ?
૧૬૭) ૨ વાલનો રૂ. ૧ા=ાાા તો ૩ તોલાનું શું ?
૧૬૮) રૂ. ૦ાાા= એ મણ મીઠું તો રૂ. ૮ાા=નું કેટલું ?
૧૬૯) એક આનાનું ૩ાા વાલ તો ૧૨ા તોલાનું શું ?
૧૭૦) રૂ. ૧૮ાાા એ શેર તો રૂપીઆભારનું શું ?

૧૭૧) રૂ. ૦ાૢાનું ૧ા શેર તો ૩ાા મણનું શું ?
૧૭૨) રૂ. ૨૭ાા મહીને તો ૧૨ દિવસનું શું આપવું ?
૧૭૩) કોડીના રૂ. ૨૮ાા તો ૪ નંગનું શું ?
૧૭૪) રૂ. ૧૬ા ખાંડી તો રૂ. ૨ાૣમાં કેટલું આવશે ?
૧૭૫) ૩૫ નળીઆના રૂ. ૧ાા તો હજારનું શું ?
૧૭૬) રૂ. ૧)ની ૫ કોડી તો ૯ નંગનું શું ?
૧૭૭) રૂ. ૧ાા= એ ગ્રોસ તો ૨ ગ્રોસ ૪ ડઝનનું શું ?
૧૭૮) રૂ. ૨૬ાા– સેંકડો તો કોડીનું શું ?
૧૭૯) રૂ. ૩૯ાાનું એકર તો રૂ. ૪ાાૢાનું કેટલું ?
૧૮૦) વીંઘાના રૂ. ૩૪ા તો રૂ. ૧૨ાા–ામાં કેટલું આવે ?
૧૮૧) રૂ. ૧)નું ૬ાા વાર તો ૫ા ગજનું શું ?
૧૮૨) રૂ. ૪ાા એ વાર તો રૂ. ૫ા નું કેટલું ?
૧૮૩) ૬ વારનો રૂ. ૧) તો ૨૪ાાા ગજનું શું ?
૧૮૪) ગજના રૂ. ૧૦ા તો રૂ. ૦ા=ામાં કેટલું આવે ?
૧૮૫) રૂ. ૧)નું ૧૦ ગજ તો રૂ. ૧ાા= નું કેટલું ?
૧૮૬) ૮ા ગજનો રૂ. ૧) તો ૫ાા વારનું શું ?
૧૮૭) રૂ. ૧૫૦) નું ૨ ટકા લેખે ૧ાા વર્ષનું વ્યાજ શું ?
૧૮૮) રૂ. ૨૫ાા= ગજ તો ૧ાા વાર ૬ તસુનું શું ?
૧૮૯) રૂ. ૩૨ાાૣા ૧ પાઇનો તોલો તો ૧ાા ગદિઆણા ૩ાા વાલ ૦ાા રતીનું શું ?
૧૯૦) ખાંડીના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ. ૦)ૢનું કેટલું આવે ?
૧૯૧) રૂ. ૨૦)નું ૩૩ાા મણ તો રૂ. ૬ાાનું કેટલું ?
૧૯૨) હજારના રૂ. ૪ાાૣ તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૯૩) રૂ. ૧૨ાા એ સેંકડો તો રૂ. ૧ાા= નાં કેટલાં નંગ ?

૧૯૪) રૂ. ૪૦)નું ૩ાા વર્ષનું વ્યાજ રૂ. ૭ થયું તો દર કેટલો ?
૧૯૫) ૨૫૦૦ નળીઆના રૂ. ૧૮ાા તો સેંકડાનો ભાવ શો ?
૧૯૬) રૂ. ૧૭ાા એ મણ તો શેર ૧૩ાાનું શું ?
૧૯૭) રૂ. ૯૩ાા સેંકડો તો ૧૫૨૦ નંગનું શું ?
૧૯૮) રૂ. ૨૫ાા એ ગજ તો ૭ ગજ ૨ા તસુનું શું ?
૧૯૯) ગજના રૂ. ૮ાા તો રૂ. ૧)-નું કેટલું ?
૨૦૦) રોજના ૦)-ના ૧ પાઇ તો વર્ષનું શું ?
૨૦૧) રૂ. ૦)=નું ૧ાા વાલ તો ૨ા તોલાનું શું ?
૨૦૨) રૂ. ૩ાા≡ાનું ૦ાા મણ ૯ાા શેર તો ૪ાા શેરનું શું ?
૨૦૩) ૩ાા શેરના રૂ. ૧ા=ા તો ૬ શેરનું શું ?
૨૦૪) રૂ. ૨૭નું ૧ાા મણ તો રૂ. ૦ાા-ાનું કેટલું આવે ?
૨૦૫) ૧ા શેરના રૂ. ૦)=ા તો ૧ મણ ને શેર ૦ાા=નું શું ?
૨૦૬) વર્ષના રૂ. ૧૪૬ા તો રૂ. ૩૦ા≡ાામાં કેટલા દિવસ ?
૨૦૭) રૂ. ૨૩ાા મણ તો રૂ. ૨ા=માં કેટલું આવે ?
૨૦૮) રૂ. ૦)≡નું ૩ તસુ તો ૪ાા વારનું શું ?
૨૦૯) ૧ મણના રૂ. ૧૭ાા તો રૂ. ૦)-ાાનું કેટલું?
૨૧૦) રૂ. ૪૫) ગાલ્લી તો રૂ. ૦ા૦ાા નું કેટલું ?
૨૧૧) તોલાનો રૂ. ૧ા તો ૧ાા વાલ ૧ા રતીનું શું ?
૨૧૨) ૦ાા મણના રૂ. ૫) તો અધોળનું શું ?
૨૧૩) ૬ પૈસાનું શેર ૩ા= તો ૧૦ પૈસાનું કેટલું ?
૨૧૪) રૂ. ૨૧) એ મણ તો રૂ. ૪ાા-ાનું કેટલું ?
૨૧૫) ૩ાા મણના રૂ. ૩ાા૮ તો ખાંડીનો ભાવ શો ?
૨૧૬) રૂ. ૯)-માં ૧૨ દિવસ તો મહીનાનું શું ?
૨૧૭) રૂ. ૧ાા= મણ તો ૧ા ખાંડી ૩ મણનું શું ?

૨૧૮) રૂ. ૭૫) વર્ષ તો ૩ માસ ૧૨ દિવસનું શું?
૨૧૯) ખાંડીના રૂ. ૧૮ાાા તો રૂ. ૦)ાા નું કેટલું?
૨૨૦) મણના રૂ. ૧ાાા= તો ૨ શેરનું શું?
૨૨૧) રૂ. ૨૦નું ૩૩ાા મણ તો રૂ. ૬ાાા નું કેટલું?
૨૨૨) ૩ તસુના રૂ. ૦)≡ાાા તો ૨ા ગજનું શું?
૨૨૩) રૂ. ૫ાા નું ગજ તો રૂ. ૦ાા≅ નું કેટલું?
૨૨૪) રૂ. ૩ાાા નું મણ તો રૂ. ૦ાા≡ા નું કેટલું?
૨૨૫) મહીનાના રૂ. ૬ાાા તો ૫ દિવસનું શું?
૨૨૬) રૂ. ૨૬ા મહીનો તો ૧૦ દિવસનું શું?
૨૨૭) રૂ. ૧) નું ૧ાા શેર તો રૂ. ૦)=નું કેટલું?
૨૨૮) રૂ. ૧)નું ૧ાા શેર તો ૭ા રૂપીઆભારનું શું?
૨૨૯) રૂ. ૩૧ાાા= ગાલ્લી તો કળશીનુ શું?
૨૩૦) એક પૈસાની ૨ સ્ટીલ મળે તો રૂ. ૫ માં કેટલી સ્ટીલ આવે?
૨૩૧) રૂ. ૪૬ાા- વીંધું તો રૂ. ૧૬ા ૦ાાા નું કેટલું આવે?
૨૩૨) રૂ. ૧ા ના ૨૫ નંગ તો કોડીનું શું?
૨૩૩) રૂ. ૩ાા એ ગજ તો ૩ાા ગજ ૩ તસુનું શું?
૨૩૪) રૂ. ૨૫ાા એ ભાર તો ૭ મણ ૫ શેરનું શું?
૨૩૫) રૂ. ૩૧ાાા= મહીનો તો રૂ. ૬ા= માં કેટલા દિવસ?
૨૩૬) રૂ. ૨૩ાા એ હજાર ૨૩૫૦૦ નંગનું શું?
૨૩૭) રૂ. ૦)= ના ૨૦ નંગ તો ૨૫૦૦ નંગનું શું?
૨૩૮) રૂ. ૧૬)ના હજાર તો રૂ. ૧) ના કેટલાં નંગ?
૨૩૯) પાઇના ૨ાા નંગ તો બે હજારનું શું?
૨૪૦) હજારના રૂ. ૩ાાા તો રૂ. ૦)≅ના કેટલા નંગ?
૨૪૧) રૂ. ૧ા- ના ૧૨૫ નંગ તો સેંકડાનું શું?

૨૪૨) ૪ શેરનો રૂ. ૦)ના તો ૧।। કુળશીનું શું ?
૨૪૩) રૂ. ૨પા।≈ ગજ તે ૮ તસુનું શું ?
૨૪૪) ૪૫) નંગના રૂ. ૧)≈ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૫) રૂ. ૧।।− સેંકડો તો રૂ. ૧)૦। ના કેટલા નંગ ?
૨૪૬) રૂ. ૨।। સેંકડો તો રૂ. ૧।। ના કેટલા નંગ ?
૨૪૭) ૦।।। શેરના રૂ. ૦)≋।।। તો રૂ. ૭૫ નું કેટલું ?
૨૪૮) રૂ. ૧।−। ના ૮૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૯) ૬૦ નંગનો રૂ. ૧।। તો સેંકડાનું શું ?
૨૫૦) રૂ. ૧।≈।। ના ૪૫ નંગ તો હજારનું શું ?
૨૫૧) પાઇનું ૨।। શેર તો ૦।। ગાલ્લી ૫ મણનું શું ?
૨૫૨) રૂ. ૦।।≋ ના ૧૨૦ નંગ તો ૪ નંગનું શું ?
૨૫૩) ૧। ગજના રૂ. ૦)≋।।। તો રૂ ૨।−।। નું કેટલું આવે ?
૨૫૪) રૂ. ૫।। એ કોડી તો હજારનું શું ?
૨૫૫) રૂ. ૨૪ નું ખાંડી તો ૧।।। મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૫૬) રૂ. ૦)૦।।। નું શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૫૭) ૫ દિવસના રૂ. ૦।≋। તો ૨ મહીના ૨ દિવસનું શું ?
૨૫૮) રૂ. ૦।− નું ૬। શેર તો ૧।। મણનું શું ?
૨૫૯) રૂ ૦)≈।। વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૧૦૦) રોકવા તો રૂ. ૫૦) વ્યાજ મેળવવા શું રોકાવું ?
૨૬૦) એક રૂપીએ ૪ પાઈ કર ભરવો પડે તો રૂ. ૦।। કર કેટલાની આવક હોય તો ભરવો પડે ?
૨૬૧) રૂ. ૩।≈ મણ દૂધ મળે તો ૧।। મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૬૨) રૂ. ૦)≋।। શેર ગોળ તો રૂ. ૩।।≋।માં કેટલો આવશે ?

૨૬૩) એક રૂપીએ રૂ. ૦)૦। કર ભરવો પડે છે તો એ લેખે મારે
રૂ. ૦। કર ભરવો પડે છે ત્યારે મારી ચોકખી આવક કેટલી?

૨૬૪) રૂ. ૨૧। એ ખાંડી તો ૨૫ શેરનું શું?

૨૬૫) એકરના રૂ. ૨૪૫) તો ૧૧ ગુંઠાના શું?

૨૬૬) ૧૦૦ નાળીએરના રૂ. ૯।= તો રૂ. ૨।~॥ નાં કેટલાં?

૨૬૭) રૂ. ૧૧। કોથળો તો ૬। શેરનું શું?

૨૬૮) રૂ. ૧૩૬) ભાર તો ૦॥। મણનું શું?

૨૬૯) ૫ ટકા લેખે રૂ. ૭૨૦) નું દોઢ વર્ષનું વ્યાજ શું?

૨૭૦) રૂ. ૨।માં ૧। ગુંઠો તો એકરનું શું?

૨૭૧) ૬। નંગના ૨ ૦॥= તો સેંકડાનું શું?

૨૭૨) રૂ. ૦।= નું ૭॥ શેર તો કોથળાનું શું?

૨૭૩) ૧॥ મણના રૂ. ૨। તો ૨ ભારનું શું?

૨૭૪ રૂ. ૨।~॥ નું ૧। ગજ તો ૨ ગજનું શું?

૨૭૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)= તો બેડીઆનું શું?

૨૭૬) રૂ. ૩)≡ નું ૨॥ શેર તો કળશીનું શું?

૨૭૭) રૂ. ૨॥ નું ૫ શેર તો બેડીઆનો ભાવ શો?

૨૭૮) રૂ. ૨॥ નું શેર તો રૂ. ૧॥ નું કેટલું?

૨૭૯) રૂ. ૨૩॥। બેડીઉં તો ૧૫ શેરનું શું?

૨૮૦) રૂ. ૧)~॥ નું ૭॥ શેર તો રૂ. ૭૦) નું કેટલું?

૨૮૧) ૨॥ શેરના ૩॥ પૈસા તો ૧૬ મણનું શું?

૨૮૨) ૩ પૈસાનું ૧। શેર તો રૂ. ૧॥ નું કેટલું?

૨૮૩) ૫ શેરની ૯ પાઈ તો ૨ કળશીનું શું?

૨૮૪) ૧। શેરના ૩॥ પૈસા તો ૮ મણનું શું?

૨૮૫) રૂ. ૮॥। નું મણ તો ૭ શેરનું શું?

૨૮૬) રૂ. ૨૫૬) બેડીઉં તો રૂ. ૧) નું કેટલું ?

૨૮૭) રૂ. ૮૪) ખાંડી તો રૂ. ૫ા નું કેટલું ?

૨૮૮) એક આનાનું ૧૫ શેર તો ૧ાા ગાલ્લી ૩ મણનું શું ?

૨૮૯) રૂ. ૭૨ ભાર તો રૂ. ૦ા૦ા' નું કેટલું ?

૨૯૦) ૪૨, ૪૪, ૪૮, ૫૦ અને સાઠા તોલે ૩૨ મણ પાકાના કાચા મણ કેટલા ?

૨૯૧) રૂ. ૩૭ાા ખાંડી તો ૧૭ાા શેરનું શું ?

૨૯૨) ૧૨ાા શેરના રૂ. ૦ા≡ ૧ાા પાઇ તો ખાંડીનું શું ?

૨૯૩) રૂ. ૨૭ાા ખાંડી તો ૧ા શેરનું શું ?

૨૯૪) રૂ ૦)≡ નું ૦ા શેર તો કળશીનું શું ?

૨૯૫) રૂ. ૯) ભાર તો ૪ મણનું શું ?

૨૯૬) રૂ. ૭૬ાાા≡ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?

૨૯૭) ૧ા પૈસાના ૪ તાવ તો રૂ. ૭ાા ના કેટલા કાગળ ?

૨૯૮) ૫ શેરના ૩ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?

૨૯૯) રૂ ૦ા≡નું ૫ શેર તો ૧ાા ખાંડીનું શું ?

૩૦૦) ૨ પાઇનું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?

૩૦૧) રૂ. ૩ાા રીમ તો ૨ા રીમ ૨ તાવનું શું ?

૩૦૨) રૂ ૦ા≡ાા નું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?

૩૦૩) ૭૪ શેર પાકાના ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૮ અને સાઠા તોલે કાચા શેર કેટલા ?

૩૦૪) ૧ આનાનું ૩ શેર તો ૪ાા માણીનું શું ?

૩૦૫) રૂ. ૫૨ાા ગાલ્લી તો ૧૫ શેરનું શું ?

૩૦૬) રૂ. ૪૫ નું વર્ષ તો ૧ાા માસ ૧ાા દિવસનું શું ?

૩૦૭) મણે ૨, ૨ા, ૨ાા, ૩, ૩ા, અને ૪ બારદાન કાપતાં ૨૪ મણનું બાકી તોલ શું રહેશે ?

૩૦૮) ૧ પેનની ૨ પાઇ તો રૂ. ૧) માં કેટલી આવશે ?
૩૦૯) રૂ ૪૫) ભાર તો ૪ શેરનું શું ?
૩૧૦) ભારના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ ૦ાા= નું કેટલું ?
૩૧૧) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)- નો રૂ ૦ાા= નું કેટલું ?
૩૧૨) રીમના રૂ. ૫) તો તાવનું શું ?
૩૧૩) ૫ શેરના રૂ. ૦ાા= તો ગાલ્લીનું શું ?
૩૧૪) રૂ. ૨૭ા= ગાલ્લી તો ૨ાા મણનુ શું ?
૩૧૫) ૪૨ તોલે ૨૧ મણનુ, ૪૪ તોલે ૫૫ મણનું, ૪૫ તોલે ૬૭ાા મણનું, ૪૮ તોલે ૮૪ મણનું. અને ૬૦ તોલે ૭૫ મણ કાચના પાકા મણ કેટલા ?
૩૧૬) રૂ. ૬ા એ સેંકડો તો ૧૦ નંગનું શું ?
૩૧૭) રૂ. ૧ાા તોલો તો રૂ. ૦ાા=ાા માં કેટલું આવે ?
૩૧૮) રૂ ૭ાા એ રીમ તો ૨ તાવનું શું ?
૩૧૯) રૂ. ૧૫) ના ૫ રીમ તો ૫ તાવનું શું ?
૩૨૦) રૂ. ૭ા એ મણ તો શેર ૦)= નું શું આપવું ?
૩૨૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)≡ાા તો મણનું શું ?
૩૨૨) ૭ આનાનું ૨ાા શેર તો ખાંડીનું શું ?
૩૨૩) ૧ શેરના રૂ. ૦)૦ાાા તો કળશીનુ શું ?
૩૨૪) ૩ શેરના રૂ. ૦ા૦ાા તો ભારનુ શું ?
૩૨૫) નવટાંકના ૪ પૈસા તો મણનું શું ?
૩૨૬) ૦ાાા પાશેરની ૧ પાઇ તો ૦ાાા શેરનું શું ?
૩૨૭) રૂ ૦)≡ નું નવટાંક તો મણનું શું ?
૩૨૮) રૂ. ૨૫) નું મણ તો રૂ. ૦ા= નું કેટલું આવે ?
૩૨૯) રૂ. ૦ા૦ાા નું અધોળ તો અધમણનું શું ?

૩૩૦) રૂ. ૧૫)નુ ૦॥ મણ તો રૂપીઆભારનું શું ?

૩૩૧) રૂ. ૦)–નું શેર આવે તો રૂ. ૨૫)માં કેટલું આવે !

૩૩૨) પૈસાનું નવટાંક તો મણનું શુ ?

૩૩૩) રૂ. ૩॥ સેંકડો તો હજારનું શું ?

૩૩૪) ૧॥ શેરનો રૂ ૦)।॥ તો ૦॥ ખાંડીનું શું ?

૩૩૫) રૂ ૦॥।॥ ની ૧૦૦ પેન તો ૧૦ પેનનુ શું !

૩૩૬) રૂ. ૧નું શેર તો રૂ. ૦)– નું કેટલુ ?

૩૩૭) રૂ ૧॥–ના ૧૦૦ કેળાં મળે તો ૨૩૨ કેળાનું શું !

૩૩૮) રૂ. ૬૫॥= ગાલ્શી તો ૪॥ મણનું શું ?

૩૩૯) સેંકડાના રૂ ૩)= તો રૂ ૧॥–॥નાં કેટલા નંગ ?

૩૪૦) ૮૦ નંગના રૂ. ૩॥ તો સેંકડાનું શું ?

૩૪૧) એક ટોપીના રૂ. ૦।=॥ પડે તો રૂ. ૬॥માં કેટલી ટોપીઓ આવે ?

૩૪૨) ૧॥ શેરના રૂ. ૦।– તો રૂ. ૨॥માં કેટલું આવે ?

૩૪૩) શેર ૩)= નો એક આનો તો ખાંડીનું શું !

૩૪૪) રૂ. ૨૭॥ એ માણી તો શેરનું શું !

૩૪૫) ૧॥ દિવસના રૂ. ૧)= તો વર્ષનું શું ?

૩૪૬) ૫ શેરનો રૂ. ૦)–। તો ૮ મણનું શુ ?

૩૪૭) ૧॥ શેર દૂધના રૂ. ૦)=॥ તો રૂ. ૩૦નું કેટલું !

૩૪૮) ૮ મણના રૂ. ૨૫) તો ૧ શેરનું શું ?

૩૪૯) ગાલ્શીના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૦।=માં કેટલુ આવે !

૩૫૦) રૂ. ૨૮)= મહીનો તો ૨॥ મહીના ૧૦ દિવસનું શું !

૩૫૧) રીમ કાગળનો રૂ ૧॥ પડે તો ૨૦ તાવનું શું !

સમાપ્ત.